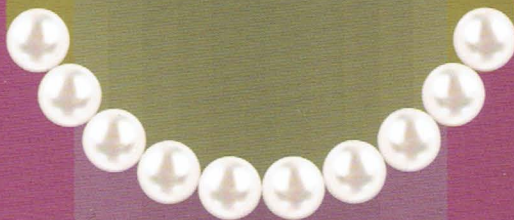

منتدی اِقرأ الثقافی

پتھر واری

www.iqra.ahlamontada.com

فہرہہ نگوگ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

فەرھەنگۆك

خوینەری بەرپێز، لە بەر ئەوێ هەندئ وشە‌ی نامۆ لە ناوچە جیاوازه‌کانی کوردەواری لە ناو ئەم پرشته‌یه‌دا بەرچاو ئەکەوت، بە باشمان زانی وشە‌دانێکی سووکە‌لانی بۆ دابنێن، تا بێتە چاوپۆشینیە‌ک بۆ ئێوێ خوێشە‌ویست.

۱- هەندئ لەو وشانە‌کە لە نێو کتێبه‌کە‌دا هەن و لێره بە‌دی ناکرێن، دوا‌ی سۆراخ‌کردن و گە‌رانیکی زۆر، نە‌مانتوانی ماناکانیان بە‌ده‌ست بێنێن، بە‌م‌بۆنه‌وه داوا‌ی لێ‌بوردن ده‌کە‌ین.

۲- برپئ وشە‌ لە زاراوه‌ی ناوچە‌کانی تر هە‌بوون، بۆ ئەوێ خوینەر ئاگاداری ماناکە‌یان بێ، زۆرترین تە‌لاشمان کردووێ که‌ نزیکترین مانا بخە‌ینه‌ پێش‌چاوی ئێوێ پرێ‌دار، جا ئە‌گەر مانای وشە‌کە‌ بە‌ ته‌واوی ساغ نە‌کرا‌بوویه‌وه، بە‌هۆی که‌ مته‌رخە‌می ئێمه‌وه نە‌بووه.

۳- بۆ هە‌ندئ وشە‌ زیاتر لە‌ چە‌ند مانامان هێ‌ناوه، تاوه‌کوو ئە‌سلی مه‌به‌سته‌کە‌ بێتە‌ جێ، وه‌ زۆر جارێش پێ‌ویست بووه‌ و ورده‌شیکارییه‌کمان بۆ کردوو، هەر‌چە‌ن ئە‌سلی مه‌به‌ستێش نە‌بووبێ، بە‌لام رینگایه‌کی ئاسانکارییه‌ بۆ پرکردنی هە‌گه‌ی زانیاری زیاتر لە‌سه‌ر وشە‌ و ئە‌ده‌بیاتی کوردی.

۴- لە‌ هەر شویتینیکا هێ‌مای ئێ‌سلاشتان بە‌رچاو کە‌وت (/)، بە‌لگه‌یه‌ لە‌سه‌ر ئە‌وه‌ که‌ مانای پێ‌شوو ته‌واو بووه، دوا‌ی ئە‌مه‌ مانایه‌کی جیاوازتره‌ بۆ ئە‌م وشه‌یه‌ که‌ شایه‌د مه‌به‌سته‌کە‌ لێ‌ره‌دا ستاری گرتبێ.

۵- بۆ ئە‌م فەر‌هه‌نگۆکه‌ که‌ لمان لە‌م سه‌رچاوانه‌ی خوا‌روه‌ وه‌گرتوو:

(ا): هە‌نبانه‌ بۆ‌رینه‌ . مامۆستا هه‌ژار.

(ب): فەر‌هه‌نگی هه‌ژیر. (ئە‌پلیکه‌یشن) هه‌ژیر عه‌بدو‌للا‌پوور.

(پ): فەر‌هه‌نگی ئانا‌هیتا. (تۆ‌ری ئینته‌رنێت) یووسف ره‌شید.

(ت): فەر‌هه‌نگی کوردستان. گیوی موکریانی.

(ج): تۆ‌ره‌ کۆمه‌‌لایه‌تییه‌کانی کوردپیدیا و فه‌یسبووک و که‌ناله‌ تلینگرامییه‌کانی

تایه‌ت به‌ وشه‌ و جوگرافیای کوردستان.

أ. د

پەر و بالیان لى کردبیتتەوہ.
 ئاوەلدامان: دامەنى درىژ، داوینى کراس،
 بەشى خوارەوہى کراس، پالدامنە، پەراويز.
 ئاوەلکراس: دەری، پانتۆل، پانک.
 ئاوەنیا: دەغلى که لە پيشدا زەویە کەى ئاو
 دراوہ و دواتر تۆوى لى چىنراوہ.
 ئاويز: ھاويزتن، پاشبەند «دوورئاويز».
 ئايشى: «عائشە».
 ئاينوئۆين: نازونووز، ناز و ئەداى بى جى.
 ئايەم: ئادەم.
 ئەببەت: ئەببەت.
 ئەحوەل: خىل، چاولار، چاويگر، چەملار، خويل.
 ئەرا: بۆ؟ ئەراى چى؟ بۆچى؟ لەبەر چى؟
 ئەرات: بۆ تۆ، پەى تۆ.
 ئەز: من، ئەمن.
 ئەسابع (أصابع): پەنجەکانى دەست و قاچ.
 ئەسکەمل: سەنگەلى، سەندەلى، کورسى.
 ئەشرافى: دەولەتمەندانە، مال و خواردنى
 ئەريستوکراسى.
 ئەغزە: فيلتىرى جگەرە، پالۆتە، پالتوکە.
 ئەفەندى: ئەفەنى، خوینەوار، رۆشنىير،
 وشەيەكى عوسمانىيە بۆ ريزنان لە پياوى پلەدار،
 ھەندى جارىش وەك جىتو و سەرکونەکردن
 بەکار ھىتراوہ.
 ئەکل (اکل): خواردن.
 ئەلەم (آلم): ئازار، ئيش، دەرد.
 ئەنف (أنف): لووت.
 ئەوزار: ئامىر، ئامراز، (ابزار).
 ئەى: ئەم، ئەمە، ئاماژە بۆ نزيك.
 ئەيە: ئەى.
 ئوبال: گوناح، تاوان، وەبال، سووچ.
 ئۆدە: ھۆدە.

«أبيض»: سپى.
 «أخضر»: سەوز.
 ئابوورى: مالدارى، (اقتصادى).
 ئاتاج: نيازمنەند، چاوەدەست، ئەدار، فەقىر.
 ئاخلە: خەرمانە، خەرمان، تەمومزى دەورى
 مانگ، خەرمانەى مانگ/كەوانە، چەمەرە/ھەر
 شتىكى وەك ئالقە، كادان، لەوھەردان، تفاقدان،
 پوتنى ھەمبارکردنى كا و گزرە و ئالف.
 ئاخوون: مامۆستای ئايىنى شىعە.
 ئاردەوا: بەلۆلە، پەلۆلە، ھەودەل، ئەو
 شۆرپايەى كە لە ئارد و کووزەلە دروست ئەكرى.
 ئاروو: خەيار.
 ئارى: ئارياى، مەبەست لىزەدا فارسە.
 ئازالە: سووتەمەنى زستان لە تەبالە كىويلە.
 ئاس: قاقم، جۆرىكە لە گيا.
 ئاشبەتال: دەست كىشانەوہ لە ئيش و فرمان.
 ئاغبانوو: مېزەر، سەرىچ، جامەدانە، دەسرە
 و شەدە، پەشتى، سەروين، مەندىل، پارچەى
 لە سەر پىچراو.
 ئاگردان: مەنقەلى، ئاورگا، ئاتەشگا، ئارگا،
 كوورە، و جاخ.
 ئاگرە: جۆرە نەخۆشىنىكى پىستىيە بەشپوہى
 بلۆق و زووخوا دەردەكەوى، ئاورە.
 ئالىك: ئالىك، ئالف، لەوہ، ئەمە جۆى
 ھەيوانى يەكەم.
 ئامە: ئامىنە.
 ئايشىك: ئەنشىك/ يەرەژنە، نىرەژنە.
 ئاوزهنگى: گيانكەنشت/ گيانەلا، سەرەمەرگ.
 ئاونگ: شەونم، زوقم، ئاوەنگ.
 ئاوەرووت: ئەو بەلئەندەى كە بە ئاوى كۆلاو

لۆقره: ناسووده‌یی، ئۆخژن، سه‌بر و له‌سه‌رخۆیی، به‌ره‌نگاری، به‌رخ‌وڤان، به‌ره‌ره‌کانی.
 هیتوری، سوکناپی، سره‌وتن، نارامی. باشقه: شان، بژارده، دانسقه، سه‌رگول، کهم
 ئیزرائیل (عزائیل): گیانکیش، فریشته‌ی وینه، شتی نایاب، نمونه، مودیل.
 مه‌ئمووری گیانکیشان. باشور: جنوب، لای خواروو، پانیشته.
 ئیسرافیل (إسرافیل): فریشته‌ی مه‌ئمووری باقلتیکم: به‌عه‌قلم.
 فووکردن به‌شاخی «صور» دا. باکور: شیمال، لای ژوور، سه‌رنیشت.
 ئیمپریالیزم: یاسا و نيزامتيك که به‌بیانوی بآلویز: نوینه، بآلیۆز، به‌رزترین سپارده‌ی
 پامیاری و ئابووری ئه‌هوی سنووری نه‌ته‌وه‌یی ولآتیک له‌ولآتیکي تر.
 و نیۆنه‌ته‌وه‌یی خۆی و ولآتان به‌زنیته و بآله‌خانه: ئاپارتمان، سه‌رسه‌راه، سه‌رخان، ته‌لار،
 بیانیه‌نیته ژیر پکیزی خۆی. کۆشک، هه‌یوان.
 ئینجه و فینجه: خۆ نواندن، ده‌مار، فیز، باول: باول، چه‌مه‌دان، جانتا، باوه‌له، ساک، باوله.
 شکۆ و زرموکوتی چه‌شاماتی هاوړپي گه‌وره به‌هه‌و: پته‌و، توند، سفت، قایم، سه‌خت، په‌ق،
 پیاو، ناز و نووز. خه‌ست.
 تيجگار: ، که‌لن، فره. برووسکه: تلگراف، پاسپیری، ته‌له‌گرام، په‌یام،
 تیره‌ق: هتیره‌ق، به‌ره‌ق، هیتش، نامرازی په‌یغام، وه‌حی، ترووسکه، بریقه، تریشقه،
 جووت‌کردن، ناموور. چه‌خماخه.
 ئیستگه: ئیزگای رادیۆ/ ویتستگه، شوینی بریا: خۆزگا، خۆزی، خۆزیا، کاشکا، شه‌لای،
 هاتنه‌خواره‌وه. بریکا.
 ئیلاخ: ئیلاخ، هاوینه‌هه‌وار، له‌یلاخ، زۆزان، بز: جووز، سووک، کلکه‌قنگی، کلکه‌بزی،
 ده‌سه‌ژی/ واق، وپ، زه‌ق، ئه‌بله‌ق. کویتستان، ئیلاق، هه‌وار.
 بزاف: چه‌ره‌که‌ت، جووله، بزووته‌وه، ته‌فگه‌ر،
 راپه‌رین، شوپش.
 بزړکان: په‌نگ به‌رین، ژاکان، سیس، پرووکاندن،
 تاسیای، په‌شوکان، چه‌په‌سان. بارگیر: یابوو، بارگین، ئه‌سپی باربه‌ر.
 بزوو: جووله، ناخیز، داره‌بی. باسترمه: باستورمه، کالباس، گوشتی قیمه‌ی
 بزووت: چلۆسک، کۆله‌هژ، چلۆسک، سکل، سویری سووره‌کراو به‌به‌هارات که له‌ریخۆله‌دا
 داری نیوه سووتاو، داری تپو ته‌نوور و ئاگردان که ناخینرابیت.
 هیتشتا دووکه‌لی لئ‌هه‌ل‌سیت و گړی دانه‌مکابن. باستیک: باسووق.
 بست: بنگووس، بۆس، بنگس. باسووق: باستیک، باسلوق، باسووخ، جوړیکه
 شاخی شه‌یتان: کینایه‌یه له‌ئینکاری‌کردن، له‌شیرینی که له‌نیشاسته‌دروست ده‌کړئ
 مله‌جړی. (راحة‌الحلقوم).
 بسک: زولف، که‌زی، ئه‌گریجه، باشار: خۆراگری، تاقت، وه‌رگه، ده‌ره‌قه‌ت،

بله: ئىبراھىم. به لىم: لاسكى ھەرزىن، ساقەي گيا لەناو ئالفدا/
 بىنچ: بىنچىنە، بىناوان، رېشە، بىنەما، بىناخە، بىن. بەھانە، بىنانو، بەھانتى، بىيانك.
 بىنگووس: بىنگوست. بەلەپا: خىرا، خۇشۇرۇق، بەدەو، تىزپەرە، گورج،
 بىنمىچ: بىنەبان، ئارووك، سىرمىچ، سەقف. خۆشەبىز، كەرۋىشك.
 بىنەنگل: بىنەھنگل، ژىر باخەل، بىن بال، ژىربال. بەلەك: خراب، ئاژەلنى كە يەكلى لە پىتەكانى
 بوخچە: پىرىسكە، پىرىاسكە، پىرىازگ. سېي بى/ مېكۆك، بەلىەك، مەلىم، مېمۆك،
 بووشم: بىتزم. گىايەكى ئالفى خۇرسكى رەنگ زەرد و شىرتالە
 بە توون: قىروسىا. لە تىرەك نۆك. (شىرىن بىيان)
 بەدەفسال: رەزاگران، ئىسك قورس. بەلۇغە: شىرى ئاو.
 بەراز: خووك، خىگ، گاكول، ھەراز. بەنگ: ۋەخت، كات، گەلا، بەلگە، سەنەد/
 بەرچاۋتەنگ: بىر كورت، كورت بىين، جىگىر، نىشتەجىن، نەمر، مەندۇخ/ بەنج،
 ۋەرەچەم تەنگ، بىرتەسك/ رۇد، خەسىس، ئەو دەرمانى كە بۇ سىر كىردن و بېھۇش كىردن
 دەس قوۋچا، چاۋچىنۆك، بەخىل، بەئىرەيى. كەلكى لى ۋەردە گىرىت/ شادانە، شابنە، گىايەكى
 بەرچاۋتېر: دەسۇدلىاز، دلۋا، بەخىشندە، يەكسالەي جۇراۋجۇرە كە لە پىشالەكەي رۇن،
 دەسقالا، جوامىز، سەغى، نان بەدە. دەرمان و ماددەي ھۆشەبەر دروست دەكرى.
 بەردەنوئۇز: شوئىتىكى دروستكراۋە لە بەنە ۋەخوئىن: بەنە ۋەخوئىن، پەتى بەستنى پانتۇلى
 تەختە بەرد چىمەنتۇ... بۇ نوئۇكرىدە لەسەرى. كوردى، گونجەنە، ھۆججەنە، ۋەنجەنە، دىخوون.
 بەرقلیان: بەركول، ۋەردل، قلىان قاۋەلتى. بەۋ: بى، ۋەرە، بۇ.
 بەرگىدوۋ: بەرگىدوۋر، دروومانكار، بەۋە: بەۋ.
 جىلكدوۋر، مەكىنەچى، خەيات. بەي: بەمە، بەم، بە ئەمە، پىنەي/ بەھى،
 بەرماخ: قاقەزى جگەرى دەسپىتچ كە ميوەبەكى بۇن خۇش و خىر و زەردى پايىزىيە.
 توونتى تى دەكرىت. بەيات: خۇراكى شەۋمەنە، پەزىرە، كارتۇ/
 بەرەگەت دا: خوا بدا بەرەگەت. ناۋى غەشىرەتېكە/ ناۋى مەقامىكى مووسىقىيە.
 بەرەۋاژە: پىتچەۋانە، چۆپەۋانە، سەراۋىن. بەياتە: رۇنى ھەلكىزاۋى پى و دووك.
 بەز: پى، پىيە، دۇن، چەورى ناۋ زگى ئاژەل، بەيداخ: ئالا، بەياخ، ئەژدەر، دروشم، پەرچەم.
 دووكى پەز. بۇرى: رەشى كال، رەنگى تووسى، بۇر/
 بەستوۋ: رەق ھەلاتوۋ، پچىا، گىسىاگ، ھۇرن، بۇق، شووت/ شووشەي چىرا لامپا/
 چەق بەستوۋ/ كووپ، ھومە، خۇم كوچك). رابردوۋ/ لوولەي ئاو.
 بەقرەج: سەتل، تەشت. ھۇرن، بۇق، شووت/ شووشەي چىرا لامپا/
 بەگرە: قىرقىرە، مەكارە، كىندر، ئامىرېك بۇ بەيداخ: ئالا، بەياخ، ئەژدەر، دروشم، پەرچەم.
 كۆكرىدە ۋەي زىنجىر و مەكارە و دەزوو و خالى/ دووكەلكىشى سەماۋەر، دووكەلگىر،
 كاموا و... لووژن، لوولە سۇمپا.

بوژه: بېزار، ههراس، ړق، كينه/ نالفي دهست
 لـډراو، نالفي بوډار كه ناژه ول و لاغ له بهر
 بوډنه‌كې بېزي لـډكاته‌وه، بوژو.
بوش: ناوخالي، به‌تال، كلور، قه‌لپووت،
 پووچهل، پووك، پووت/ زور، فره، گه‌لنك،
 زېده، پړ.
بوټ: دهنكي بهم وهك دهول/ هيشوو، تيسك،
 دانهي هه‌نگوور، دنكه‌ترئ.
بون: لايه‌ن، بار/ بټن، بو، بووه، به‌رامه/
 پړوانه/ بو ټيمه.
بوي: گارسون، شاگرد، خزمه‌تكارى پستوران.
 بيزا: به‌يزا، گيايه‌كي خوړسكي كوستانيه.
بيلبيله: گلاره، گلننه، كچننه، كوټان، ره‌شینه
 چاو، كونيكي بچووكه له ناوه‌راستی چاو كه
 ته‌نيا پڼگاي گه‌يشتنى پووناكويه بو گوي چاو.
بیم: بيم/ بووم/ ههراس، ترس له شتيك كه
 داهاتوودا پوو بدات.
بين: نه‌فەس، هه‌ناسه/ قورگ، نه‌ندامى
 به‌ره‌م‌هينهرى دهنك كه دهنكه‌ژيكانى
 تيدايه (حنجره).
بينايى چوان: مه‌به‌ست خوايه.
بينجوو: ورده پوولى پووپيه‌ى ولاتى هيند.
بيور: ته‌ور، ته‌وه‌رزين، بالتسه، ته‌وه‌ر، ته‌فر،
 نامرازنيك بو شكاندن و بړينه‌وه‌ى دار.
بيژنگ: بيژن، زوخمه، كه‌مه، قه‌لبير، بو له
 هيتله‌كدانى شتى دهنك قه‌وى وه‌كوو گهنم
 و نوک و خاك و...
بيشه‌مه: بيشه‌ما، جوړنيك تووتنى بو‌ندار و
 زور باشه.

پ

پاپوړ: كه‌شتى، گه‌مى، به‌له‌مى گه‌وره.
پاچال: پينچال، قولكه‌ى زور پيى جو‌لا.
پارگين: خه‌تيكه وه‌كوو خه‌تى جووت له
 دهورى دهوارا لـډنه‌دن بو ټوه كه باران بارى
 ټاوه‌كه به‌ويډا پړوا و نه‌يه‌ته ناو ده‌واره‌كه.
پازار: گرانيت، به‌ردپكي مه‌عده‌نى گرانبه‌هابه
 بو خشل و جوانكارى.
پاسار: گوي‌سوانه، په‌له‌سوانه، پاساره، كه‌لكه‌پاسار.
پاشبازى: نيربازى.
پاشقول: پاچه‌قولن، فيلنيكه له زورانبازيدا.
پاشميز: ميزه‌جرگن.
پاشهل: دوابه‌شى كارنيك يان شتيك، پاشه‌كى،
 به‌شى دواوه‌ى لياپس و داووين، لاقنگ، كه‌فهل.
پالتو: پالتاو، بالتو، بالاپوشى كه كووتالى
 نه‌ستووره و زستانان له‌بهر سه‌رما له‌بهرى
 ده‌كهن، قاپووت، سړقو.
پاله‌په‌ستو: بوق، فشار، زور، ته‌وژم، پاله‌په‌ستن،
 ليش، هيتز/ ټاپوړه، حه‌شامات، ته‌مووره،
 قه‌ره‌بالخ.
پانكه: باوه‌شيتنيكى كاره‌بايه بو فينك
 كردنه‌وه له كاتى هاويندا، باوه‌شيتن، باروشه.
پچكوټه: بچكوټه.
پړپوټه: شوړباى نيسكين، په‌لوولله/ خوړاكي
 جووجه‌له دروستكراو له ټارد.
پړتاو: لينكدانى ټه‌سپ، غار، هه‌شتاو/ خوړ،
 به‌خوړ، به‌ته‌وژم/ هاويشتن، پړتاف، تووړدان،
 فريدان.
پړزه: هيتز و توانا، تاقت و وزه، قه‌وه‌ت/
 تاو، تين، توانايى.
پرزوله: تيكه قوماشى كوټه و ډراو.
پړكيشى: پيداگرى، لاسارى، سه‌رسه‌ختى،
 له‌نج، به‌كه‌دنده‌يى، مله‌جووړي، پوودارى.
پړمه: پړمه، بو‌له‌بوټل، پړته‌پړت، پړته‌بوټله،

لووتوپوت، خوتەوبۆلە، ورنگەورنگ/پەلمەگىر،
 گريان، گريانى كتوپرى، لووشكەلووشك،
 قۇلپەي گريان، مرقەمرق/ قاقا، حىلكەحىلك،
 پىكەنىنى بەدەنگ/ دەنگى لووتى ئەسپ. (پىشىز).
 پروپاگەندە: بانگەشە، تەبلىغات، رىكلام.
 پرياسكە: بوخچە.
 پىسام: ئامۇزا، مامۇزا، كورەمام.
 پىسولە: پەتە، بلىت، ئىزن نامە، ئىجازەنامە،
 مۇلەت نامە، نووسراوھى فەرمى بۇ رىگەپىدان
 و پەزنامەندى بە كارىك يان چوون بۇ شوئىتىك
 رەش.
 پىرپووت: پەرىپووت، نابووت، ماپەپوچ،
 رووت، پوچەل، لەرولواوا، رىزو، دارىزاو،
 پرتووكيا، ھەلار، شىر و كۆنە.
 پەرجۆ: موغجىزە.
 پەرداخ: پۆشتە/ لەبار، رىكوپىك، ئامادە/
 لىوان، كەرەستەى ئاوخواردنەنە، پىالە.
 پەردەپلاو: خۇراكىكە كە لە برىج دروست
 ئەكرى، جۆرىكە لە پلاو.
 پەرموون: باوھى بە خۇ بوون، رابىنىن،
 متمانە، پەرمىاي، (اعتماد بە نفس).
 پەشتەمال: خاولى، ئاوجىن، مەرحەمە،
 پىستەمال، خاقلوو.
 پەشمەك: جۆرىكە لە شىرىنى.
 پەككوو: ئۇف، وھى، ئاى، داخى گرانم، ئەى
 داد، حەيف، وشەى بىزارى.
 پەكوو: تاج، تەحا، حاج، ئەح، پىتم سەيرە،
 كاتى پىسەرىر بوون، سەرم سوور دەمىتى.
 پەلك: پەژە، گەل، پەلك، وەلگ/ پەلكە/
 پىلوى چاو.
 پەلكە: پەلك، پەلكى، چەپكە پىرچ، زولف،
 پەرجەم، ئەگرىجە.
 پەلوولە: پىرپۆلە.
 پىشكۆل: شەوژەن، شەوبەن، چلمىردە،
 چۆلەپىچ، چۆلەپىچەن، بالىن، پىشكۆل،
 دەرگا پىشتخستن، چىو يان ھەر ئامپىرىكى
 داخستىنى دەرگا لە ژوورەوھ.
 پىشتىر: تەويلە، گەور، زاخە، ئاخلە، بەچا،
 جىخ، شوئىنى ئەسپ و ھىسر و لاخ و ئازەل.
 پىشقل: پىشقل، پىشكەل، پىشقل، پەيىنى بىزن
 و مەپ و وشتر و كەروپىشك.
 پىشك: بەرەبىن، بەرەزوانە، پىزوو، دارىك بۇ
 بەستىنى سەرى مەشكە و خىگەى پىستىن،
 پىسولەى بەختانى، قورعە، خۆت و بەخت،
 تىروپىشك
 پىشكۆ: سكل، پۆلوو، پەرنەنگ، پىزىسك، سكل.
 پىلار: سەركۆ، سەرزەنش، سەركۆنە، لۆمە،
 دەمكوت، كۆران.
 پىلىشان: پىلىشاو، فلىقىا، پىلت، پانكردنەوھ.
 پىنچك: دەوھن، ھەزگ، تەپكە، بنەگيا، پىنچار.
 پىنگر: پىشكۆ.
 پىواز: ئاوتىزە، ئارىخە، سىنگ، مىخەتەوئىلە،
 تىرك، چىلكە، زوانە، دار يان بەرد يان
 ئاستىك بىرپىتە درز و قلىپىتىكى دار و بەرد بۇ

په لیک: شوږبای زور کوللو/ تۆق، نه وهی که قزی پښ ته به سترې. (زلف بند).

په نگ: پشکول، وه ستاو، پراوه ستاو، چه ق، پیز: کیش هاتن/ هیز، به تین، به توانا/ مه، به ز، مې، مهی/ به ره که ت، پیت.

په وړو: دوولور، دمه وړوو، لنگه تلور، به روودا که وتوو.

پوټه لاک: پوتلاک، سه روسیما، سه روگونلاک، سه روسه کوت، سه روقلخ.

پوړ: بالنده یه کی خوش گوشتی لاق دریزه/ به رین، به ربلو، پانو پوړ، به رپان، له بار.

پولون: ولاتی لهستان. پیتاک: داهاته، مالیات، باجی ده وله تی/ که لویه ل، شتومه ک، چشت.

پیر: پینشوازی/ به سالاجوو، ریش سپی، مروقی به ته مهن/ رینما، مورشید، شیخی ته ریه ت.

پیروت: کوزه گهر، هه ورگهر، که س که ده فری سواالت چن ده کات/ ناویکه بو پیاوان.

پیسکه: به رچاوته نگ. پیلان: پاپوش، که نوبه یین، ده سه داو، نه خشه، ته گبیر، فرتو قیل، که له ک.

پینگ: پیش خوار دنه وه له رقا، پینگان دن، ناره حه تی له ناخه وه.

پن پلکان: قالد رمه. پن پلینک: پن پلینکان. پن پیلکه: پن پلینک

پنچ: چه م، چه مچ، باو/ سه رو تین، سه رپنچ/ با دراو، لولو، پنچراو، پینچیا، هه لکراو، لولو.

پنچال: پاچال. پنچه لپلووچ: پنچاوپنچ، پنچوپلووچ. پنخوی: په سا، نه و قوره ی بو سواغ گیراوه ته وه.

پنخه سوو: پاهه وی، پاهه یو، به ربوک، نه و ژنه ی که له بووک ده چپته مالی زاوا و رینمایان ده کا.

پنچال: پاچال. پنی: چه م، چه مچ، باو/ سه رو تین، سه رپنچ/ با دراو، لولو، پنچراو، پینچیا، هه لکراو، لولو.

پنخه سوو: پاهه وی، پاهه یو، به ربوک، نه و ژنه ی که له بووک ده چپته مالی زاوا و رینمایان ده کا.

ت

تاپو: به لنگه، قه باله، بنچاخ، سه نه د. تات: ته خته به ردی ساف بو به رده نوئز.

تاس: سه ری بې موو، هه ویز/ وهناق، پیران، خه فه، هه ناسه بران/ ده فری قوولی له مس سازکراو، ته شت/ کیژ، وړ، کاس.

تاسکلاو: سه رپاریز، کلاوی ناسین، کلاوزری، کلاو خوود.

تاسولوس: پازان، خه ملان، خو جوانکردن، سووراو و سیواکردن، نارایش، رازاوه، سافولوس/ لاولوسه.

تاسه: ناره زوو، مه یلی ده روونی، ناوات، هز، کورکه کورک، موشتاق، تامه زرؤ.

تاعون: به لا، نه وهی ته بیته هوی قیرکرنی خه لک/ گاقیران، تاعوونی ره شه ولاغ، قوره/ چاوه قووله، نافه ته، نه خو شینیتکه له ریکه ی

مشکه وه بو مروق ده گوازریته وه که به لهرز و تا و سه رتیشه و پشانه وه و زگچوون دیاری ده دات و هه ندی جاریش هوی مردنه.

تافگه: تاف، بافل، به رزاو، ریزاو، سولاغ، قه لوه ز، قه لبه زه، شوړک.

تاقی: نه زمون، راکاو، ناروین، کریشه، سه نگان، پرؤفه، راهیتان.

تالان: غارته، راورووت، چه پاو، پووړ، یاخمه، کاله ت.

تالغ: تالغ، ھات، بەخت، كۆست، تالە، خەرا/ ناگردانى گەراما، ئاورگ، تونوخانە،
 ناوچا، چارەنوو. ھیتوون/ جەھەنەم، جەھەنەم، دۆزەخ.
 تالە: تالغ. توئ: ئەبى، ئەشى، توا، ئشيو.
 تامازرۆ: تامەرزۆ، تاسە. توئز: تووژال، توو، چين، كۆيەل، بەرە، پىتر.
 تانجى: تاژى، سەگى راو. تە: تۆ (لە زارواى شكاكيدا).
 تانوت: تانە، تەشەر، قەرف، تەزەك، توانج، تەپالە كىويە: سەئىرى چەن مانگەى مانگا
 سەرزەنشت. و ولاخ كە بەھۆى باران و بەفرەوہ رەنگى
 تاو: تين، گەراما، غار، چوارنالە/ ھەتاو، تيشكى پىتوہ نەمابى.
 خۆر/ توانابى، پىرزە/ وزە، ھىز، گوپوتين. تەخمين: مەزەنە، مەزەندە، مەزەنە، ھەلسەنگان،
 تاوس: جۆرئىكە لە يارى، پەلەوہرئىكى جوان بەراورد.
 و نەخشينە. تەرىدە: رىكر، چەتە، راگر، رابى، جەردە،
 تىخووب: سنوور، كەوشەن، سەرخەد، سەرخەت، دزگەردەنە، سەرمەگىر.
 كەرخ، حدود، مەرز، ناودۆژ، ناوھىل. تەريك: گۆشەگىر/ خەلۆت، كونج، شوئىنى
 ترخىنە: شەلەم، تەپەساز، شەلەمىن. بىھەراوزەنا.
 ترميئل: ترميئل، ئوتومۆيئل، ماشين، سەيارە. تەژبى: تەشپى، وىچوون، ھاووئىنە، وەك،
 تروتفاق: كەلوپەل، كەرەستە، ترتفاق، بارگەوبنە، تەژبيات.
 پىنداويستى/ كەلوپەلى شەر، تەقەمەنى. تەشپى: كاسەى دارين/ قەرەبووى گوناح/
 تفت: تامى گىر، چىژى زوان گىر، نيوہ تال و تىژ. وەكوو، تەژبى، كار يان رەوتى لىك چواندن،
 تگە: نىرەبزىن، بەران، حەچە، سابرىن. وىك چواندن، شوبھاندىن/ تەبەقە، دەفرئىكە
 تل: لەتر، رەت/ خلوژ، خلار، تلىر گلار/ لە دار يا ھەر شتى تر وەك لەگەن.
 قامك، ئەنگوس، ئەموسىت، پەنجە، گلکە/ تەغار: تەخار، يەكەيەكى كيشان يان پىوانى
 جوولە، تەكان، جمە، لەرە، رىپ. دەغلووان.
 تلياك: تريك، يەكخ لە ماددە سىرکەرەكان. تەقاويت: خانەنشين، كاركەنار، يانەنشين،
 تولەباب: سەگىاب. پاشكار. (بازنشستە).
 تومەز: تمەز، مەگىر، گوايە، گۆيا، وەك تەلە: داو، كەرەستەيەك بۆ گرتنى گيانلەبەران.
 شتى، ئىژى، تومەس. تەليس: گۆنى، گوئوو، گونى.
 تووش: گىرۆدە، گرفتار/ تووشيار/ بەدەفر، تەلەبەر: ھەلگەوتە، دەگمەن، كەم وئىنە.
 بەددل/ ئالۆز، سەخت، دژوار، سەخلەت، تەنگەتاو: بەپەلە/ قەلس، تووپر، ھەلچوو/
 ئاستەم/ پىچەلۆپىچ/ سەرشىت، ھەرووم/ تەنگا، زۆرپۆھاتوو بۆ دسبەئاوكردىن يان لە
 شەپانئىق، گونجەر، توخس، چەتوون، دانەسەكناو، شوئىنى گىرى خواردبى/ گىركردن، بەگىرھىتان.
 تووتىرەسەر، سەركىتش. تەنوورە: ئاوەل دامان/ دامەن، داوئىن، جۆرە
 توون: توند، تىژ، كەسكوون، زمان گەز، جلىكى ژنانەيە كە لە كەمەر بەرەوخوارى

داده پوښتیت. قوښې، ده سپې، فیلېباز، که له کچې، که له کباز،
 ده نه که: پووت. ده غه لېباز، ده لالی و لاغ فروشتن.
 ته وژم: گوشار، گوژم، پالنه په ستو. جامبازه: چراخپا، جانبازه، چه پوکانه کردن و
 ته وه زل: ته مبه ل، بیکاره، سست، بهر زکردنه وهی هه ردوو ده سستی نه سپ و
 له ش گران، له ش قورس. وشتر و...، سه ما.
 ته وئله: ته ویله، ته وله، توئل، ناوچاوان، پرنکه، جامخانه: ویتیرین، نوانه ر، شوتنی پانانی
 هه ماری گنم و دانه وئله / گه وری و لاخ، شتی فروشتن، جیتگای هه لگرتنی گول و
 جیتگایه ک بۆ هه وانه وهی و لاغی یه ک سم شتی جوان و ناوازه.
 (نه سپ و هیستر و گویندریز) / ناوی گوندیکه جاندرمه: پوئیس.
 له هه ورامانی له وون. جانگ: بیتشه سر، بانی مه لاشوو.
 ته یمان: په رچین، په رژین. جاو: جانگ / جو، یه وئ.
 تو مار: یادداشت، نووسراوه ی لولول دراو / جزدان: باخه ل، کیسه ی بهر باغه ل، گیرفان.
 زه بتکردن، هه لگرتنی ده نگ و په نگ له جزویه ن: جزویه نند، سه حافی کتیب،
 نامیری تاییه ت وه کوو شری ت و مؤبایل و بهرگ ت گرتن، په رچه نی، ساغ کردنه وهی
 کۆمپیوټر و... کتیبی دراو.
 تیلمه: له ته قوماش، پارچه، تیزمالک، جسن: جنس، نه ژاد، په سن، بنه چه دار.
 پارچه یه کی باریک و که م له چه رم یان کووتال. جگه رسۆز: خه مخۆر، دلسۆز، سینه سۆ، دلرام،
 تیواز: قومار، ریسک، مل پتیه نان، کاری دلۆقان، به به زه یی، هه فسۆز.
 مه ترسیدار. جلیتین: یاری چوگان.
 تیر: شوتنی بار، خورجین، جه و آل. جنده: حیز، قه حبه.
 تیسکه: تیزه ی تفهنگ، کونی خواره وهی جوبه: عه با، جبه، جوړه که وایه کی پیش ناوه له ی
 توپ و تفهنگ که له ویتوه ناوړ ده درین. مه لایانه.
 (جامگی تفهنگ) جورایل: جوړه بیل، جوړه نیل
 تیلآ: گوپال، ته یاخ، کوته ک، گورز. جوو: جووله که.
 «جدار»: جیدار، دیوار. جووتیار: فه لا، وهرزیر، (کشاورز).
 جاجم: مه وچ، ته نراویکی سفتی په نگا و په نگی جووز: نه قیزه، بز، بووز، جووک، کلکه قنگی،
 خوریه و به ده ست ده چنریت و شونک و توتوانی حه زره تی مووسا. کلکه بزی، ده سه ژی.
 بهر هه میتکی خۆمانی کوردیه. جه هیل: جه هیل، لاو، جوان، تازه پینگه یشتوو،
 جامانه: ناغابانوو. جه نچ، جه نیل، هه رزه کار. جهوربه زه: غیره ت، شه هاهم ت / سه ربزیو،
 جامباز: پیتو، کلاو فرین، کلاوچی، ساخته چی،

ج

عاجوول، ھاروھاج. نووشتەى چاوپىسى / نازار و زىيانى كە لە
 جەردە: دز، چەتە، رېنگر، مالبې. چاوى پىس و ھەسوودەو بە كەستىك يان
 جەزبە: جەزمە، حال، حالەتتىكى عىرفانى شتىك دەگات.
 بەرپەوانى تەرىقەت، سەماى سۆفى و دەروېش. چىرووك: بەرچاوتەنگ.
 جەلەب: ھەوسار، لەغاو، جەلو، دەستەوسار، چەلە: چەل، چەل پۆژ دواى مردنى پووداوتكى
 ئەو بەت و گورىسەى كە بۆ راگىركردنى باش يان خراپ / بە گز ھەوا و ھەوسدا چوون،
 چوارپى دەبەستىرى بە لغاويەو. بۆ ماوہى چەل پۆژ.
 جەوال: تىر، لايەكى تىرك، خەرار، ھۆر، چەلەخانە: شوئنى چەلەكيشان.
 خورجىنى گەورە، جەنتك، گوالە، كىسەى چەلئىس: نەوسن، خۆرا، زۆرخۆر، خۆش خۆر،
 دەغلى گەورە لە تەلىس گەورەتر. ژەمەسوو، زگ دراو، لەمەدپا.
 جەھىل: جەھىل، جەھىل. چەما: ناخۆ، داخوا، مەگەر، مەگەر، دەنا / بۆچى؟
 جۆرك: تووربىن، توورەكە، باخلە، تۆمەدان، چىچەكە: جۆرە دانىشتىتكە بەسەر
 تۆمەبەرە، خورجىن، توورەكەى ئالف. ھەردوو پتوہ.
 جۆلا: جىلا، جوولگ، شالچىن، تەونكەر، چورتم: دەردەسەر، نەگبەتى، نەھامەتى،
 ھۆنەر، شالباف، بووزووكەر، پارچە رىستن. بەلا، دژوارى.
 جىاز: پىتاكى بووك، رەھال، ۋەردەك، ناوتىلانە، چەبەر: چىخ.
 كەلوپەلى بووك. چەتفە: چارۆكە، چەفتە، دەسمالىكە لە مىلى
 جىدار: دىوار. دەھالئىن
 جىكەنە: تەشى، لەتەرى، جىكەنە، دووك، چەتوون: ھاروھاج، بزۆز، تووتىركەسەر،
 ئامرازى رىستن / ئانارام، بىنۆقرە. جىوہەتتىكراو / دژوار، نەستەم.
 چەرچى: دەرگىل، وردەواللە فرۆش، دەسكىتې،
 دەستفرۆش، ماملەجى سەرپايى، گەرىدە، ھەتار،
 دىقەرە، پىتلەوہې، كووتال فرۆش، كۆلگىتې.
 چەرخ: دۆلاب، ئامرازى ئاۋ دەرگىشان لە
 بىر، گىرگىرە / تايەر، گىرۆفەر، ھەر ئامىرتىكى
 خىر و شايانى سووران / سەردەم، پۆزگار،
 زەمانە، چاخ / ئامىرتى تىزكردنەوہى چەقۇ،
 فەنەك، چەخماخى جگەرە و ئاوركردنەوہ /
 بالندەيەكى گەورەيە ۋەكوو دال، بالەبان،
 باشە، ۋاشە، باشو، قوژ.
 چەرداۋەپوۋ: بىنەھىا، پوودار، بىنچاۋروو،
 رووھەئمالراۋ، چەقەسوو.

چ

چاپلووس: خۆلتەكەر، كەسووتە، كەسنى كە
 بە زمان چەورى خەلكى ھەلدەخەلەتتىت
 و فرىويان دەدات، ماستاۋچىيەتى، رىكارى،
 دووپوۋىي.
 چارۆكە: چارەكە، چارشتوشان، كۆلوانە، چەتفە،
 باشىل، لەنگەرگە، ۋىستگەى پاپۆر لە لتىۋارى
 دەريا.
 چاكلە: چەلەمە، چەمەرە، چەلەم، ئالقەى
 سەر قەياسە.
 چاۋەزار: چاۋزار، چەۋبەرد، چەمەزەخم،

چەرمى چۆلەكە: كېنايە لە نەبوونی جىگا و تەنگى و بچووكى شوين.

چەشە: چەشتە، چەشكە، مەكەچە / چىژ، تام، مىلاك، مەزە، تەبىعەت.

چەقاوہ سوو: چەرداوہ پروو.

چەقەل: پاچكە، قاچوقول / لەر، لاواز / لووتكەى چيا كە بەسەر لايە كدا شوپ بوويتتەوہ / بزنى چەرمووى مل رەش / يەككە لە گيانلەبەرە درندەكان.

چەقەلان: لەجك، سەرپۆش، داپۆشەر، چارشىو، ئەوہى پرچ و لەشى ئافرەت دادەپۆشى.

چەكەجە: كەشاو.

چەلەحانى: دەمەقەرە، دەمەقالە، دەمەدەمە، مشتومر، مقۆمقۆ، چەنەبەچەنە.

چەلەمە: ئالغەى سەر قەياسە، قوئفەدارى سەر گورىسى بار، چاكلە، چاكل.

چەلەمشكىتە: چەلەمشكانى، گرەو، جۆرە گرەويكە بە چۆلەمەى مريشك دەيكەن و بيتو يەكك شتىك بداتە دەست ئەوى تريان ئەبى بلى «لەبىرمە» ئەگەر لەبىرى بچى ئەوہ ئەويان بردووويەتەوہ.

چەمەر: كەوانە، ناخلە، پەپكە.

چەمەرى: لاواندەنەوہى مردوو، نوحە، چەمۆلە: چەمبۆلە، گەشكە، گزكە، پووڪ، پووكاوئە.

چەو: وردە بەرد، رمل، لم، زيخ، كوچك.

چەوتوچەوئىل: لاروكيپ، چەوتوچئىل.

چەوريەسان: چەورى ھەسان.

چەولگ: خىزەلان، شوينى كە لم و زيخى زۇر بن.

چەوئەر: چەوئەندەر، چۆنەر، چوئەرى.

چەوئىل: چەوت، گيپ، لار، ناراست.

چۆقە: چۆق، چۆقان، لەرزوتا، تەقەى ددان لە كاتى سەرمادا، ھەل لەرزىن، پكەرك.

چىت: قىژوھۆر / پارچە تەنراويكى رەنگاوپرەنگى لۆكەيە و ژنان بۆ پۆشاك و جىوبان بەكارى دىنن.

چىغ: بەردەى دروستكراو لە زەل و قاميش، چەپەر، ھەژگ، ديوارى ھەسىرى.

چىلكە: چىلكە، چىلە، دارى بچووڪ.

چىمەنتۆ: چەمەنتۆ، سىمان، سواغ، كفت، كاگل، تەرپەمال، گلەبان.

چىر: چىر، كيش ئاسا / كا، مانگا، چىل، گواندارى كاويژكەر و ئالفخۆر و دەستەمۆ / زال، سوار، بآلادەست / ژىر، خوار.

ح

حاسى: عاسى، ياخى، تاوانبار؛ گوناچار.

حسمەت (عصمت): حەيا.

حوجرە: زوور، بەركەمال يان زوورىكى تايەت لە تەنىشت مزگەوت بۆ خويئندى فەقى / نووسىنگە و دووكانى بازارگانەكان لەناو بازاردا.

حوقنە: دەستوور.

حەد: ئاست، ئەندازە، شايان، شياو / سنوور، ئەندازە، رادە.

حەرد: ئەرز، زەوى، زەمىن.

حەفئەبىچار: جۆرئىكە لە ترشياتى ناوچەى بىچار كە لە كوردستان و ئيران ناوبانگى دەركردووہ.

حەلوا: ھەلوا، ھەلاو، ئاسىدە، چىشتى دۆشاو و ئارد و رۆن.

حەوجۆش: حەوتجۆش، ھەكوو ئاسن واہ بەلام تورتە، لوولئىنە مەفرەق، جۆرئىكە لە ئافتاوہ دروستكراوہ لە مسى زەرد، مەسىنە.

حەى: حەد، (حەيان چىيە: حەديان چىيە).

خورت: قەۋى، بەھىز، پىرۋىر، ئازا، بەپىرىش،
 حەيران: ھۆگىر، شەيدا / شېۋە ئاوازىكى گۆرانى
 كوردىيە كە بە شىعەر و پەخشان دەۋىرتىت و
 ئايپەتە بە ناۋچەى ھەۋلىتر و موكرىان.
 خورچ: ھەگبە، چەنتەى لە بەن چىراۋ، جەۋانى
 چۈۈك، خورچىن.
 خوزىلىك: خوشىلك، شۆتكىلە، شۆتيلە، گىيەكى
 كوتىستانىيە كە شىرەكەى يۆ ۋەۋانى و دانانى
 كرم كەلكى لىۋەردەگىرىئى.
 خوشمى: بەرخ، ۋەرە.
 خوشىلك: خوزىلك.

خ

خاجە: بازىرگانى گەۋرە، خۋاجا، خۋاجە، بۇ
 رىزىكرتن لە جۈۋلەكە و فەلەكان بەكار دەھىتىرتىت.
 خانە خۋى: خانە خۋا، خاۋەن مالى، ئەو مالى
 مىۋانى ھەيە.
 ختۈۋوكە: ختەك، ختيلە، ختىن، ختلى، خدوۋوكە،
 خەتەنە سووران: خەتەنە سىروو، نانى خەتەنە،
 بەزم و ئاھەنگ لەبەر سۈنەت كىردنى منال.
 خەرسەك: كلۋى گەۋرە.

خەرف: پىر، بەسالاچوۋ / خەرف، خەرفىۋ،
 خەرەفاۋ، كەم زەين.
 خەرقە: بالاپۇشى پىۋانى غىرفانى، كۆنە،
 بەرگى دىۋا، شىۋل.
 خەرگانە: زەردە جۇش، خەرگان، نەخۇشىتىكى
 پىستىيە ۋە كوۋ زەك و جۇشى تەر و وشك
 بە زۇرى ئەدا لە ۋوخسارى منال و تا چەن
 سالىك بەردەۋامە.

خەپەك: دەزگای پەموۋ رىستن، ئامرازى لۇكە
 رپىسى، چەرخى رىستن.
 خەز: چەۋرى / حەرير / حەيوانى كە پىستەكەى
 مایەى جوانىيە.
 خىلافان: خافىل بوون، خىلفان، خەلەتان،
 فرىۋوخاردن.
 خەسىس: چىروۋك.
 خەشىم: ناشى، تازەكار، پانەھاتوۋ، ناشارەزا.
 خەلىس: خەلسان، لىۋەۋنەۋە، نەجات،
 راحەت بوون، ئاسوۋدە بوون، خەلاس بوون.

خەرەك، خورۋو، خورەك، خارشىت، خورىن،
 ئالۋش، كىلاشە، ۋىنايش، كەندىش، ۋىبى.
 خىشت: كەرپوۋچ، لە پىداۋىستى كىردنەۋەى
 خانۋوبەرە كە لە گىراۋەى قورى ئايپەت و
 خاكى سوور ساز دەكرى / پەبەق، بە تەۋاۋى،
 بىزىياد و كەم، تەخت / زەرگ، جۇرى ئىزەى
 نوۋك تىز / خىشتە، كىشىشە، مالىك، چۋارخانە،
 خانە خانەى چۋارگۆشە / خر، خىۋلوك، گىردە.
 خىشل: خەمل، رازىنە، تىف تىفە، ئەۋەى بۇ
 رازاندنەۋە بەكارى دىنن، زەمبەر، شىتن كە
 ماىەى جوانىيە.
 خىلافان: خافىل بوون، خىلفان، خەلەتان،
 فرىۋوخاردن.
 خىلە: خىدر، خەلىل.
 خوتە: خوتەخوت، خىرتوبۇلە، بۇلەبۇل، پىرتەپىرت.
 خۋدان: خۋا، ئەللاھ، خۋلا، خۋدا / خاۋەن، ساحتىب.

خه‌نده‌ق: خه‌نده‌ك، كه‌نه‌ك، كۆزك، باهوو، ده‌سپېچەك، پېچەنن، به‌ن يا په‌ت يا په‌رۆ
 ره‌ه‌ند، كه‌ندالّی هه‌لکه‌ناو. و كه‌ژوو و پالانّی مندالّ به‌ستّين له لانك و
 خه‌يت (خَیظ): به‌ن، ده‌زوو. بېشكه‌دا.
 خۆن: خۆمانه. دگان: ددان، ديان، دران، دان.
 خيزه: لرخه‌ی قورگ و سینه. دوت: كچ، كه‌نیشك، كناچن.
 خیل: خوین، چاوخوار، چاوگير، چه‌ملار، دوختۆر: دوكتۆر.
 چه‌پ‌وچير، چاولار. دووزه‌له: جووزه‌له، تووته‌ك، ئاميریكى باژهنی

كوردیه.

ده‌باخانه: هه‌لآخانه، ده‌باغ‌خانه، خۆشه‌خانه،

د

«دلایل الخیرات»: کتیبکی ئاینیه که بنه‌ماکه‌ی جیگه‌ی ده‌باخان، جیگه‌ی خۆشه‌کردنی پیتست
 له‌سه‌ر چۆنه‌تی سه‌لواتدانه‌له‌سه‌ر پتغه‌مبه‌ر. و چه‌رم.
 داروغه: شاره‌وان. ده‌به‌نگ: تهنه‌گه‌یشتوو، شافیر، نه‌زان.

داسنی: تایفه‌یه‌کی کوردن له ناوچه‌ی مووسل / ده‌خَل: ده‌خاله‌ت.

زه‌رده‌شتی / خوازبیتی که‌ران. ده‌رۆزه: سوالکه‌ر، که‌دایی، خوازه‌لۆکی.

داله‌رۆچکه: داله‌رۆچکه، دالووجه، ئاويزان، ده‌سانقه‌ست: به‌تایبه، له‌قه‌ست، له‌رووی

داله‌قاو، شوپه‌وه‌بوو، هه‌لۆیز. ئاگایی و زانیاریه‌وه، عه‌مدی.

داموده‌زگا: ده‌موده‌زگا، بریتیه له که‌لوه‌په‌ل ده‌ستوو: بردنه‌وه ژووری مادده‌ی په‌وانکه‌ر

و پیداویتستی خانوبه‌ره‌ی به‌رز و به‌شکۆ. له‌ریگای کۆمه‌وه، شیاف، ئیماله.

دانامه: تیکه‌یشتوو، زانا / مووی سپی و ده‌سته‌به‌ر: بارمه‌ / دابین‌کردن، مسۆگه‌ر،

په‌شی سه‌ر و ریش. به‌ده‌سته‌پتان.

دانسقه: دیار، به‌رچاو، هه‌لکه‌وته، بژارده، ده‌سه‌تمۆ: ده‌سازۆ، خووگرتوو، راهاتوو، پام،

تاقانه، که‌م‌وینه، بئ‌هاوتا، تاییه‌ت، ده‌گمه‌ن. ملکه‌چ.

داوباز: که‌له‌کچی، فیتباز، ده‌غه‌لباز، گزه‌ون، ده‌سته‌وشار: عه‌نتیکه، دیرینه.

که‌له‌کباز. ده‌سخه‌رۆ: خلاقان.

دپن: بۆدپن، بۆنی ناخۆش، بۆنی چه‌ه و ده‌قنه: پاتبه، راتوو، کۆکردنه‌وه‌ی خۆراکی

به‌ران، بۆنی ماسی، فه‌قن.

دروشکه: کالیسه‌ک. ده‌لوبیبه‌ر: بیبه‌ری تیز، فلفل، بیباری سه‌وزی

دزداشه: لیبایی ده‌ره‌دامانی عه‌ره‌بی. دۆلمه.

دسته‌سپ: ده‌سمال، ده‌سه‌ره، ده‌سه‌رۆکه، ده‌له‌سه: درۆ، فروفیشال، شاتوشووت،

ده‌رچاف، که‌فیه، ده‌سمالّی ده‌ست. خۆه‌لکیشان، هاشه، پاخان.

دسرازه: ده‌سترازه، شریتیکی پان پانه له‌خوری ده‌ماخ: که‌یف، وه‌شی.

دروست ده‌کرتی به‌نه‌خش و په‌نگاوپه‌نگ، ده‌مودوو: قسه‌په‌وانی، په‌وانیژی، ناخاوتنی

پەوان، پەيڧ و گوتەي پاراۋ، ھىزى دەرپىرىن. راتوو: راتبە.
 دەموڧلىق: دەمولەوس، كۆي دەم و چەناكە راعى: شوان.
 و شەويلاك. رامياري: سياسي.
 دەمەقپە: چەلەھانئ. رانك: شەرۋال، دەرپىن، پانتۆل، پاۋارە، پانتۆلى
 دەھرى: لەجووچ، لاسار، كەللەشەق، پقن، شالى، پاتۆلى دروستكراۋ لە خورى و موو.
 نەساز/ پىچەقېن، توورە/ لە دىن دەرچوو، رانكوچۆخە: چۆخەورانك، جلوبەرگى كوردى
 كەسىن حاشا لە بوونى خوا بكا. دروستكراۋ لە مەرەز.
 دەيسى: ھەلگىسراۋ، پۆشن. راي: بۆ.
 دۆش دامان: دوش دامان، نارەھەت، مات، رايە: شياۋى، شايستەبوون.
 كز/ كلۆل، كارلن ئەھاتوو، چارەپەش، داماو، رايەخ: فەرش، دۆشەك، سفەرە، بارگەوبنە،
 داماك. چىرەخەر.
 دۆكۆليو: دۆخەۋا، دۆخوا، دانەدۆ، دوين، رپە: ئەندازەيەكى ديارىكراۋە بۆ پىتوانى
 مەھىر، چىشتى دۆ و گيا و دانەۋىئە. دانەۋىئە (ۋەكۆو: تەغار، ۋەزەنە، مەن، كەۋىر،
 دۆلگە: دۆلكە، دەفر، پارچ، دۆلچە. كە (ۋەچ) كە ئەكاتە شەش مست.
 دۆم: قەرەچ، قەرەچى، كۆچەر، پەۋەند، رشاندىن: رژاندىن، رژن، رپتن، متەي، رژانى
 خىلاتى، دوراجى، چۆلپەرەست، ھۆزىكى شلەمەنى ۋەكۆو ئاۋ.
 كەرۆك، كلاشكەر. رىمبە: دەنگى دەھۆل لە دوورەۋە، دەنگى
 دىرەك: كۆلەكە، ئەستوون، ستىنك، پاژەر، داكەۋتنى شىتكى قورس لە شوپنى بەرزەۋە،
 ئەستوندەك. زرىنگە، گرەمە.
 دىق: سوئ، ۋەرھەم، خەم و خەفەتى زۆر. رمووزن: دىۋ، درنج، شەيتان، ئەھرىمەن،
 دىلماچ: ۋەرگىر، تەرجومان. بوونەۋەرىكى ناقۆلا و زەبەلاھى ئەفسانەيى
 دىئەسەگ: سەكى مېچكە، دەئەتووتى. و خەيالى ترستىنەرە كە لە ئىنسان دەچى.
 دىمك: كىسەي ئاۋ، خازى، قومقۇمە، مەتارەي رپويپە: يەكەي دراۋى ۋلاتى ھىندستان.
 ئاۋ. رپوتوقووت: رپوتى مادەرزادى، پەتى،
 دىۋجامە: پەردەيەكى پەنگاۋرەنگى دروستكراۋە خواس، سەلتووقولت/ نەدار، بىن مالوھال،
 بۆ كاتى راۋكردن. لانەۋاز، رپوتورەجال.
 رەچەلەك: رەتەۋە، نياك، بىنچىنە، رەسەن،
 بىنچە، رەگەز، بىنج و بناۋان.
 رەدو: پاۋەدوونان، ھەلگرتن، راۋنان، تاران، رپامالين. (فرارى دادن)
 رەز: باخ، باخەمىۋ، دارى ترى. رەسوۋ: رەسوول.
 رەقن، دەقنە، يارمەتى و بەخشىنى خەرجى

«رأس»: سەر، سەرە.

رات: بۆ تۆ.

راتبە: دەقنە، يارمەتى و بەخشىنى خەرجى

بە فەقى، دەرمالە.

په‌شتی: مشکى، مشكیه، شه‌ده، سه‌رپېچ، رېس: رېسراو، هه‌ودا، تال، بهن، پېنگه‌یو/ سه‌روئین.
 په‌شكه: تۆرى ئالف كيشان، سیاوله. وه‌كوو: خورى رېس، په‌موورېس.
 په‌شمال: خیتوت، سیامال، ده‌وار، چادر.. رېوه‌له: رېوه‌له، كز و له‌ر، په‌قه‌له.
 په‌شمه: هه‌وسار، هۆسار، هه‌فسار، ده‌سكه‌وسار، زاخاو: سيقال، مشتومال/ برقان، په‌رداخ/
 جله‌و، پاله‌نگ. لښ‌كردنه‌وه‌ی ژه‌نگ و چلك/ ساف و رېنگوپېك
 په‌قيته: هه‌لوپسانى لاشه‌ی مرؤف له‌ كاتى كردن/ زېروپنه، زېركوت، جوانكارى/
 سه‌رامادا/ نازارېكى ده‌ماریه له‌ به‌شى خواره‌وه‌ی خه‌مباركردن، زوخاودانه‌وه.
 پشت ده‌ست پېنه‌كات، پشت‌نیشان.

ز

په‌مال: لاوى فه‌قیرحال، شېتۆكه.
 په‌ند: لاوچاك، جوانچاك، جوانمه‌رد، جوامېر. زار: دم، ناوى دم.
 په‌و: ده‌رچوون، سله‌مه، قوشقى بوون، پاكردن زاوت: گزیر، سوورباش، سه‌ركار، كوئخا،
 له‌ ترسا. كاربه‌ده‌ستی خان و ناغا.
 په‌وه‌ن: كۆچه‌رى، په‌وه‌ند، چۆل‌نشین، زت: زیت، قیت، قوت، زه‌ق، په‌پ، به‌رچاو/ دژ،
 تاو‌ل‌نشین، خیتوت‌نشین، خیتله‌كى. زد، پېچه‌وانه/ یارى ناو لم و زیخ/ رووتوقووت.
 په‌هه‌ن: په‌هه‌ند، زېراب، فازلاو، نه‌یاغ، زپ: نائهل، به‌ده‌ل، دارى بې‌به‌ر.
 ئاوه‌رۆ، په‌هه‌ندى ئاوى پيس/ روانگه، زراو: بوئرى، (شجاعت)
 چاوه‌نیا، گۆشه‌نیکا، لایه‌ن. زرت: وریا، زیت، زرتوزینگ، زیره‌ك، زیتله،
 په‌هیتله: تاو، تاوه‌باران/ خوتبهر، سووره‌مار. گورجوگۆل، به‌ده‌ستوبرد.
 رۆخ: قه‌راخ، كه‌شار، لیوار، گوی‌چه‌م، زه‌وى زرته، زرته‌بۆز: زه‌به‌لاج، فیله‌ته‌ن، زرته‌بۆر،
 نزیك ده‌ریا. زلحۆ، نابار، ناكلۆكار.
 پۆژه‌لات: خۆره‌لات، شه‌رق، وه‌ركه‌وت. زرگه: گرگه، كاله‌ك.
 پۆژئاوا: خۆرنشین، غه‌رب، وه‌رپه‌ر. زكماك: زگماك، هه‌ر به‌وجۆره له‌دايك
 پۆمانتیک: شتیک كه‌ سۆز و خه‌یال زال بڼ بووه/ خه‌سلت و تایبه‌تمه‌ندى كه‌ له‌ كاتى
 یان بیان ورووژېئى، شاعیرانه، ناشقانه، له‌دايك‌بوونه‌وه‌ بووېئ.
 خه‌ونای/ پېچه‌وانه‌ی كلاسك. زلزله: زه‌لزه‌له، چلكى زه‌خم، كیم، زووخاو،
 ریشخه‌ن: گالتته، قه‌شمه‌رى، تبتالى، ته‌وزه هه‌وا، كیموا.
 كردن. زندیق: بڼ‌دین.
 ریشوو: ریشۆك، گولنگ، گولنه‌نگ، گولینگ، زوخال: خه‌لووز، په‌ژوو، سوخال.
 گۆفه‌ك، مه‌ندۆله. زووره: حیلە ئه‌سپ، كۆرژن، شپه.
 پېگ: په‌مل، قووم، لم، زیخی زۆر ورد، زه‌بتیه: زه‌فتیه، عه‌سكه‌ر، سه‌رباز، پۆلیسى
 سیلك. شارى.

زەبروزەنگ: پابەند لەسەر بېيار (قاطعیت

در حکم)، ڕەوتی دەمکوت کردن و چەپاندن/

توندوتیژی و قەئسی لە قسەکردن و کرداردا.

زەبەلاح: زلحۆ، زل، زرت، زرتەبۆر.

زەرە: سەرە، زەرەزەر، سەرەسەر/ دەنگی

گۆنەرێژ.

زەریبە: باج، باربوو، سەرانه، پیتاک، مالیات،

کەلەببوو، باژ، قەرەبوو، جەریمە.

زەمیله: چنگلە، زەنبیل، کەرتهله، دەسکله،

گۆشەر.

زەنەق: ورە، هێزی دڵ، هەناو، زراو، غیرەت.

زێچکاو: زلزلە، زەرداوی برین.

زیرگن: پیس، چلکن، ریفن، چەپەل.

زیق: زیبە، زیقە، زریکە، دەنگی گریانى

منال، قیژە، قیرە، جیرە، دەنگی تیژ و ناخۆش

و ئازاردەر.

زیقالۆ: زیقالۆ، ماسی گره، مەلێکی لاق

کورتى کلک درێژى دەندووک چەماویە و

بە زۆری بە کۆمەڵ ڕاوی ماسی ئەکەن.

زین دروو: زین دوور، ئەوەی زینی ئەسپ و

ولاخ ئەدوووی.

زێراب: فازلۆ، ڕەهەن.

ژ

ژیşk: ژێوو، ژێک، ژووژوو، ژێژۆ، ژژووک،

گیانداریکى دڕکاوویه.

ژیکەلە: جوانکەلە، خاوەنى جەستە و ئەندامى

ورد و ناسک، خنجیلانە، لەبەردلان، خۆتین شیرین،

نازدار، جوانکیلانە.

ژێرچنە، ژێرچەنە: بەربەنە، چێرچەناکە،

پشتەى مووروو کە ژنان لە ملی دەکەن لەگەڵ

کلۆزەر.

س

ساجى عەلى: کەوتنە سەر ساجى عەلى:

تووشى ڕەنج و سەختى زۆر ببوون، تێشکاو،

نەدار و بێبوول ببوون، زۆر دەسکورت

ببوون، لەسەر سفر خولانەوه.

ساوهر: ساوار، پەتلە، گەنمى کولۆوى ورد

کراو، برۆتیش، برێش.

سایەن قەلە: شایەن قەلە، شاهین قەلە، شارى

شاهین دژ لە ئازەربایجانى خۆرئاواى ئێران.

سپلۆت: سەگ، سەى، تووتە.

ستار: ئاسوودەببى، ئۆقرە، هێورى، ئۆخژن،

هێمنایەتى، سوکنا، سەرەت.

سپ: تەزبۆ، لە گۆچوو، گۆنەکەر/ راز، نەیتنى،

رەمزوراز.

سرکاندن: بە ئەسپایى، ئارام، لە ژێر لچەوه

قسەکردن، چبە، سرتە، قسەى بناگۆی، فسە.

سرووش: وەحى، نیکا، پەيام.

سمر: حەلەلا، هەراوزنە، زەنارزەنار، قال،

گۆلمەز، ژلیوه، چەقەچەق، هەراوهوریا،

گالەگال.

سندان: سنان، سننان، دەردى بێدەرمان،

دڵدەرد، جۆریکە لە جۆتین دان/ ژەقنەمووت،

قوزەلقورت، لە وەلام و بێزارى بە قسە، پێکەنین

یا گریانى نابه جیتی کەسێک دەوتری.

سنگ: سینە، بزمارى قەوى، پسمارى.

سنان: جۆرە نەخۆشینیکە، ماسینی بنهنگل،

سنان، شێرپەنجە، قرژە، کورنجە، سیهسنان،

سەرەتان.

سواخ، سواخ، سواق: سیواغ، ئەناو، کاکل،

چیمەنتۆ، تەرەمأل، قورەکارى، پیاساوین،

هەلسوان، ناوین.

سواو: سه‌واب، پاداش / ساوايو، سوويا، ساف
 و لووس بوو له‌بهر كاری زور، كون كراو/ پرزاو،
 پرتووكاو، پوويا، ولته‌نتر، شپوشیتال بوو، پواو.
سوخته (سوخته): فه‌قتی تازه‌خوین و
 سه‌رقه‌له‌مانه: حه‌قی دؤعا خویندن و
 كه‌م‌خوین، فه‌قتی پله‌خوار و خوارتر له
 موسته‌عید.
سورپ: سوور، سړي، راز/ پاكیشر، دل‌بهری /
 گهران، دوران، سوور/ حه‌په‌ساو، واق‌وپماو،
 كړومات، هیت.
سورپمان: سوورپمان، رامان، حه‌په‌سان، وړ
 مان، مات بوون، سهر سورپمان.
سونگر: سونقور شاریکی پاریزگای کرماشانه
 (سنقر).
سووچ: تاوان، هه‌له، كه‌تن، خه‌تا، گوناج،
 سهرپتیچی.
سوورپمان: سوورپمان.
سوورژن: سنگ، شوورژن، سوورژن، گوندووش،
 ده‌رزی دریز و نه‌ستور بؤ جه‌وال دروون.
سوین: سایین، ساوین، سواندن، ساوای،
 پیداخشان، لښ‌خستن/ كونكردن، سماندن،
 سمین.
سوین: سویند، سویند، سوکه‌ند/ ته‌شت،
 كاسه‌ی گه‌وره، دیگ.
سه‌بیل: سه‌ویل، سه‌بیله، نامرازی تووتن
 كیشان، ده‌منه/ ناوینك كه‌ به‌ خوړایی له‌ ری
 خوادا نه‌یده‌ن به‌ كه‌سینك.
سه‌پان: شوان.
سه‌داره: جوړیکه له‌ كلاو.
سه‌راو: سه‌رچاوه، سه‌رچاوكه، سه‌رچه‌مه، چاوانه /
 تراویلکه، له‌یلان، په‌وره‌وه‌ك، هال، پمل و زیخ
 كه‌ له‌بهر تاو له‌ دووره‌وه‌ ده‌ترووسكی و وه‌ك
 ناو دیاری نه‌دا و پیت وایه‌ ناوه و ناویش نییه.
سهر بزیو: هاروهاج، سه‌ركیش، چه‌توون.
سه‌رپشك: خاوه‌ن ئیختیار، سه‌ربه‌ست /
 خاترانه، مافی تایه‌تی.
سه‌رقه‌له‌مانه: حه‌قی دؤعا خویندن و
 نووشته‌نووسین.
سهر ویتچ: جامانه.
سهر وگوتلاك: سه‌روپوته‌لاك، قیافه، سه‌روسیم.
سهره‌بزووت: كو‌له‌وه‌ژ، بزووت، سووتوك،
 كړگر، سووته‌ل.
سهره‌تاتكن: قوته‌قوت، تخوولی،
 خو‌تی‌هه‌لقولتان، فزوولی، به‌ دزیه‌وه
 سه‌یركردن.
سهره‌ته‌قی: سه‌ره‌ته‌قه، ناگایی و نه‌زموون،
 سهرپشته، له‌ كار زانین.
سهره‌نوئلك: سه‌لوئینك، چيگه‌ی هه‌لرژاندنی
 په‌یین و سه‌نیر و لاسی نازه‌ل.
سه‌فه‌ربه‌رك: سه‌فه‌ربه‌لگ، عرووس، سه‌ری
 جیهانی، ناماده‌یی گشتی بؤ به‌ره‌كانتی شه‌ر.
سه‌قاقوش: په‌له‌وه‌ری ماسی خوړ، ماسی‌گره،
 پلیکان، به‌رچیله‌ی شوړه و ماسی و ناوی تیدا
 نه‌مبار ده‌كات..
سه‌گوه: سه‌روسیم.
سه‌گ‌به‌حه‌سار: كوته‌ك‌كاری، داوا و شه‌ر.
سه‌ماع: گوی‌گرتن له‌ ده‌رزی فه‌قی.
سه‌وت: ده‌نگ.
سه‌ی: پاو، سه‌ید، له‌ داو خستن یان كوشتنی
 گیاندار كیوی/ سه‌گ، سپلوت.
سه‌ی: سه‌ید، سه‌ید، نه‌وه‌ی له‌ به‌ره‌ی
 پیغهمبه‌ری ئیسلام بیت/ سیتبه‌ر، سیتوهر.
سیان: عه‌شیره‌تیکی كوردن.
سیا‌وچه‌مانه: گورانی تایه‌ت به‌ ناوچه‌ی
 هه‌ورامان.

سپيال: كۆنەپەرۋ، شروشىتال؛ بەر، پەلاس، كەنەفت.
 گلېم، پەرۆشپە. شوانكارە: ئازەلدار، مەلات بەختوكر، چتوار،
 سىچكە: يەكئ لە بەرەكانى دارى مازوودارە/ چۆدار، تيرەيەكى كۆنى كوردن.
 ئەوۋەلېن خونچە دار. شووش: بارىك و رەنا، ئەندامى رېكويىت
 سىچكەسلۆ: قنچكەسلۆ/ زىپكەيەكە لە و جوان.
 لىۋارى چاۋ دەردى. شووشە: شىشە، كاسە شىشەيى، جام.
 سىرئۇ: كەشك، لوف، سىراج، چۆرتان. شوئەونى: رىگوم كوردن، جن پى نەھىشتن؛
 سىل: نەغۆشى سل. خۆ دزىنەۋە.
 سىتە: كىو، كەز، كۆ/ گورىسى سىلا، فرىت، شەپەزىلە: زىلە توند و بەژان، شەقەزە،
 تىۋەدانى تەون، تان وپۆ. شەپلاخە، شەپلاغە.
 سىدەرى: پەنجەرە. شەتەك: بەستى، داخستى، ھەلپىكان، پىۋەدان،
 سىرە: سىپە، قەرەۋل/ قوتكە سەر لولەي ژەناي، گرېدان، قەپات كوردن، قوئلف كوردن.
 تەنگ (مگسك)، نىشانە/ تىرە، ماۋەي شەختە: سەرماي پايىز، سەھۇلبەندان.
 ژيانى كەسك/ پەلەۋەرىكى بچووكى جوانە. شەرە: كاسە گلېنە.
 سىيەك: لە سى بەش بەشىكى، (يك سوم). شەلاخ: شەللاق، قامچى، جەلدە.
 شەمەندەفەر: شەمەنەفەر، قەتار. شەمەندەسورە: سۆرەمز، سوورپياز، سىرەمۆزە،
 مېروۋىيەكى بەچزوۋە لە زەرتگە (زەردەۋالە) گەورەترە.

ش

«شَفْتَيْن»: دوو لىۋ. شاپلىتە: چراۋە، چۆلەچرا، چلووسك، مەشەل، مەشخەل.
 شاتال: خرتوپرت، شروشاتال، وردەپىتاك، تاۋتوي، تەتەلە، بووچارى، پاك كوردن، شەنوكە،
 شەنگەشەرە، كەلوپەلى كۆن و شى، ورتكەۋپرتكە. دانەۋىلە بە با و كەۋ/ شروڤە، باس و لىدوان.
 شاپلۇغان: زەماۋەند، گۆڤەند. شەۋچەرە: باسى خەلك بە خراپى و سەرزەنش
 شاپتە: شاھىد، چاۋەر، شادە، چاۋەنيا، كوردن لە شەۋنشىنىدا / شەۋچەلە، خواردىن كە
 لە شەۋبىرى دەخورى/ خواردىن وشكە بار لە مېۋانىدا بەتايىبەت شەۋانى پايىز و زستان / مېۋەي
 وشك كراۋ ۋەك: مېۋز، قەيسى، سىۋ و توو... شەھادە: بىروانامە / بەلگەي زانستى و خولى
 فېركارى. دەنگى بەرز و كتوپر. شەھىد: ئەۋەي لە رېتى خوادا كوژرايى.
 شىخوھۆر: دەنگى لىكدانى شمشىر، گرمە شۆپشگىزى: شۆپشقان، لايەنگرى شۆپش،
 بەشۋىن يەكا/ گرمەي ھەور. شەھارتە: شىخسان، شىقارتە، شەمچە. خەباتگىزى: خەباتكار، تىكۆشەر، خوازىرى
 شىخە: نەپاندن، دەنگى بەرزى ھەورەترىشە / شەھادە: بىروانامە / بەلگەي زانستى و خولى
 دەنگى بەرز و كتوپر. شىقارتە: شىخسان، شىقارتە، شەمچە. شلوگوت: بىگيان، ناتەۋان، زۆر ماندوۋ،

شەھىد: ئەۋەي لە رېتى خوادا كوژرايى.
 شۆپشگىزى: شۆپشقان، لايەنگرى شۆپش،
 خەباتگىزى: خەباتكار، تىكۆشەر، خوازىرى

گوزانکاری به قازانجی کومه‌لگا و گهل و نیشتمان. مه‌یموون/ جنتوټکه له کاتی تووره‌بووندا ده‌وتری به که‌سی به‌رانبه‌ر.

شوره‌سوار: تاکه‌سوار، سووکه‌له‌سوار، سوارچاک، لیتاتوو له سوارکاری و نه‌سپ تاوداندا. شیر: شمشیر، خنجر/ شیری خواردن. عه‌نعه‌نه: ده‌بده‌به، ده‌سوپټوه‌ند، ده‌سوپه‌یمان/ خټوټین، شان‌وشکو، تته‌نه، جه‌لال‌وشکو. عه‌ولا: «عبدالله».

شین‌وشه‌پوړ: شیوه‌نی ده‌سته‌یی پټکه‌وه. شیو: شیتو. عه‌یام، (ایام): پوړه‌کان. عیماله (إماله): ده‌ستور، حوقنه، شیاف.

عیل: خټل، ټیل، ټیل، تایفه، هوژ، عه‌شیره، تیره، کومه‌له‌ په‌وه‌ندیک پټکه‌وه، گرووپ، ده‌سته. پیری ته‌ریقته.

شیرگیر: راوکه‌ری شیر/ پټداگر، سوور له‌سهر مه‌به‌ست.

شیتو: چټشتی کولو، زه‌می ټواره.

غ

غیلمان: خزمه‌تگوزارانی به‌هه‌شت، خو‌لامه‌کانی به‌هه‌شت که له جوانیدا وټنه‌یان نییه.

ع

«عَضْرُ فوط»: مارمیلکه، که‌شکه‌سه‌ره، قوم‌ومه.

عانه: به‌که‌ی پوولی ولاتی هیندستان، ورده‌پاره‌ی که‌م.

عرووس: سه‌فهره‌لک، شه‌ری جیهانی، ناماده‌یی گشتی بټ به‌ره‌کانتی شه‌ر.

عه‌جه‌م: غه‌یری عه‌ره‌ب، له کوردستاندا به غه‌یری کوردیش ده‌وتری، فارس.

عه‌ره‌و: عه‌ره‌ب.

عه‌قره‌و: عه‌قره‌ب، دووپشک، ماره‌کوټل، کلژدم،

فوکول: زولف، قز، نه‌گریجه، بسک، که‌زی، فله‌ه: گاور، خاچ‌په‌رست، عیسایی، مه‌سیحی. پووپلاک.

فه‌ته‌رات: خه‌سار، مزه‌رته، به‌لا، ته‌گه‌ره، فه‌قید: نه‌فسه‌ر، فه‌رمانده.

فه‌لاف: سه‌رگه‌ردان، وټل، وه‌یلان/ نالْف فروش، ده‌خل فروش.

فه‌لافخانه: شوټنی کرین و فروشتنی ده‌غلودان، شوټنی سه‌ودا و مامه‌له‌ی دانه‌وټله.

فه‌له‌ه: عه‌لی. عه‌نته‌ر: نه‌نته‌ر، قوونسوور، جوړنیکه له فه‌ر: فه‌رد.

ف

فانوژ: فانوس، چرا، لامپا، چراوی، پرووناکیده‌ر له تاریکی، شه‌ماله.

فرتوفټل: مه‌کر و حیله، گزی، فریو، گه‌ر، فټل و ته‌له‌که.

فشه: گالته، که‌مه/ بن‌رخ، خو‌هه‌لکیشان/ ناوی په‌له‌وه‌رټکه.

فلس: به‌که‌ی پوولی عه‌ره‌به‌کان.

فنش: کوټایی، ته‌واو، ناخر.

فه‌ته‌رات: خه‌سار، مزه‌رته، به‌لا، ته‌گه‌ره، فه‌قید: نه‌فسه‌ر، فه‌رمانده.

فه‌لاف: سه‌رگه‌ردان، وټل، وه‌یلان/ نالْف فروش، ده‌خل فروش.

فه‌لافخانه: شوټنی کرین و فروشتنی ده‌غلودان، شوټنی سه‌ودا و مامه‌له‌ی دانه‌وټله.

فه‌له‌ه: عه‌لی. عه‌نته‌ر: نه‌نته‌ر، قوونسوور، جوړنیکه له فه‌ر: فه‌رد.

فەرھەنگ: ئوروپا، ئەورووپایی. **قاپی:** دەرۋازە، دەرگا، بەرھ. **فەزىيەت:** فەزىيەت، ئابرووتكاۋى / قەسە **قاپىۋان:** دەرگەۋان. **ناھەز و بىئەدەبانە:** **قازانقاھ:** ناۋچەي قەرھەداغ. **فەسالى:** بېچم، بەچك، بەژنوبالا، لەشولار، **قاسە:** قفل، قولف، كۆچ، كليل، كلۆم، **كەسەك / سەندوۋقى:** ھەلگرتنى شتى بەنرخ، **قىافە، سىما، دىمەن، شكىل:** **فەقى:** ئەو كەسەي خەرىكى خويىندنى زانستى **گاسنۆق / كورت كراۋەي ناۋى قاسم:** **قاش:** قاز، كووز، خاش، چىنە. **ئايىنى و شەرع و قورئانە، قورتابى دىنى لە** **قاف:** قاپلىكەسەر، كەللەسەر، كاژەرە، كاپۆلك، **ھوجرە:** **سۆنكە، ھەلكەوت:** **فەلا: جووتيار.** **ھەوق: زوور.** **قالدېرمە:** پىلكان، پلەكان، پەيژە، پەينجە، پەيجە. **قالمىش:** نەي، لەبان، قەمىش، زەل. **قوت:** قاويت، چەن دانەۋىلەيەك ئەھارن و **ئاردەكەيان تىكەل ئەكەن پىتى ئەئىن:** قاويت **كە بۆ چەند دەرد و نازار و نەخۆشى بەسوودە.** **قاورمە:** خۇزاكىكە لە گۆشت دروست ئەكرى **لەسەر ساج.** **قاۋەت، قاۋەتتى:** چاشتنگا، زەمى پىش نيوەرۆ **و دۋاي بەيانى، قاۋەتوون، چىشتەنگاۋ،** **بەرقلیان، تىشت.** **قائىمقام (قائىم مقام):** جىنشىنى پارىزگار، **فەرماندار، پارژور، دەسەلاتدارى شار كە** **لەلايەن ۋەزارەتى ناوخۆۋە كاروبارى شارى** **پىئەسپىترى.** **قې:** مەرگ و نەمانى گشتگىر / سىخوار، ئالشت، **زوقم، گىرسانى شەونم لە كەشۋەھۋاي** **سارددا / بىدەنگ / ناز، ئاينوئۆين، خەمزە.** **قران:** قەرەن، يەكەي پوۋلىك، قې، مەرگ و **نەمانى گشتگىر.** **قرچە:** دەنگى ۋېك كەۋتنى ئاۋ يان رۆن لەگەل **ئاۋر يان شتى داغ ۋەك ئاسنى سوورەۋەبوۋ /** **دەنگى تلىشان يا درزېردنى بەرد و چىۋ /** **چز، چزە / كەرماۋگەرم / كلۆش، ساقەي گەنم.**

ق

قاپقاپ: جۆرە پاپۆش و پىلاۋىكە لە دار **دروست ئەكرى.** **قاپوقاچاخ:** دەفر، كاسەۋكەۋىل، كاسەۋكەۋچك، **پىداۋىستى مأل.** **قاپووت:** پالتۆ، فەرھەجى، تاتكى.

قروش: يه که‌ی ورده پوولی تورکی. قه‌پ: گاز به ددان.
 قسن: مه‌زار، بېنايه که له‌سهر گۆر/ گۆری قه‌تیز: داماو.
 پياوچاکان، نه‌زرگه، زياره‌نگه/ گلکۆ، شه‌خس/ قه‌رسيل: پيشاخوپ، ساقه‌ی ئالف.
 ديوارى به‌رديني گرد. قه‌ره‌ج: قه‌ره‌ج، قه‌ره‌چی.
 قلیاندن: ئاو پړاندن. قه‌ره‌چنغ، قه‌ره‌چه‌ناخ: که‌سئ قسه‌ی فره
 قنچک: ساقه‌تی باریکی میوه، قونچک/ تیکه، نه‌کا، وراج، چه‌نه‌باز، زۆربلئ، دريژدادپ،
 له‌ت، کوت، که‌میک له‌شت/ جۆش و زه‌کی زماندریژ.
 سهر پیست. قه‌زاز: حه‌ریرفروش، هه‌وریشم‌فروش/ مه‌قام و
 قسوسولخانه: نوپنه‌رایه‌تی سیاسی ولایتیک له‌ ناهه‌نگیتی گۆرانی کوردیه/ زه‌نگیانه‌هۆن
 ولایتیکی تردا. قه‌زاوه‌گپ: به‌لأگپ، به‌لأگه‌ردان، سهر‌گه‌رد.
 قنگلاشک: پوه‌کیکه‌ بالای زیاتر له‌ یه‌ک میتره قه‌شه: ئوسقوف، پووحانی مه‌سیحی، پياوی
 و غونچه‌کانی پانه و له‌ نیویدا شتیکی وه‌کوو نایینی خاچ‌په‌رستان.
 په‌موو هه‌یه له‌ بنه‌ماله‌ی کنگره‌ به‌لام کنگر قه‌ف: جیکه‌ی گوئل لڼ‌ده‌ره‌هانتی خه‌له/ گری
 و به‌ندی قامیش و حه‌یزه‌ران/ که‌مه‌ی گۆچان، نییه.
 قورقوشم: کانزابه‌کی نهرم و سپیبه، سرپ، چه‌مه‌ره، ئالفه‌ی به‌ن و گوریس، چه‌له‌مه/
 سرب، له‌حیم، قه‌لای. نه‌شکه‌وت/ په‌ناکا/ گاشه‌به‌ردی زل له‌ چیا.
 قول: قولانج، مه‌ودای ئیوان په‌نجه‌گه‌وره و قه‌لادوشکان: قه‌لادووشان، قه‌دۆش، ناوشان،
 قامکی شاده/ به‌رده، کۆیله، به‌نده/ کون، وله. پشت‌مل.
 قولاخ: قولاخه، قولاخ، وشیار، گوئ‌به‌قولاخ/ قه‌لخانی: هۆزیکي گه‌وره‌ی کورده.
 جیکه‌ی ئاو دابه‌شکردن له‌ مه‌ره‌زه/ به‌لگه‌ی قه‌له‌مباز: بازدان، خو‌ه‌ل‌دان، فر، خیز،
 شتی گوم‌بوو. قه‌لباز، سنگه‌وباز، هه‌له‌ران، ته‌کانی به‌ته‌وژم.
 قولاخه: کۆبوونه‌وه‌ی ماسی به‌ دهوری یه‌که‌وه قه‌له‌مپ: چه‌قۆ، ته‌ور، خه‌نجه‌ر.
 له‌ خزگه‌ یا له‌ زستاندا، پینه‌ی لیواری پیلو/ قه‌له‌نده‌ر: که‌پرسه‌وز، مال له‌ کۆل، بڼ‌ده‌ره‌تان.
 سه‌رده‌رکه‌وتنی رپیوار له‌ ئاسۆوه. قه‌ناره: داری سیداره/ چنگه‌کی قه‌ساب که
 قوما‌ر: بازی بۆ رابواردن، یاری له‌سهر پاره و گۆشتی پیندا ده‌کات.
 شت بردنه‌وه، قسه‌ی به‌گه‌مه/ کابه، یاری، قه‌نده، قه‌ننه = قه‌نه: سه‌بیلی کلک دريژ،
 گه‌پ. قلیان، ده‌منه، سه‌بیل، قلیان ئاوی، تیرگه‌له/ قلیان، ده‌منه، سه‌بیل، قلیان ئاوی، تیرگه‌له/
 قومیسه‌ر: سه‌ربازپه‌س. وله‌ره، ولیره، گیاییکه‌ له‌ تیره‌ی نۆک و باقله.
 قونده‌ره: قۆنده‌ره، قۆنه‌ره، شېره‌و. قه‌نه‌فه: مویل، شوئنی به‌رزتر له‌ زه‌وی،
 قووچه‌بلباس: ناوی گوندیکه. دروستکراوی ته‌خته بۆ خه‌وتن و دانیشتن،
 قووره: قۆره‌ی زگ/ قووره‌ی سه‌گ. قورسی دريژ.
 قوونده‌ر: قنگه‌ر، کوونی، کوونده‌ر، حیز. قه‌واله: قه‌واله‌ی/ تاپۆی ملک، قه‌باله/ قه‌باره.

قەوان: سەفەھى گرامافون. قۇناغ: مەرحەلە، زەمان، كات.
 قەوھ: زۆر، ھىز، نىروو، تۈانا. قۇندەرە: پىتلایى پاژنەدار، قۇنەرە/
 قەيسەرى: گوزەر، راستەبازار، بازارى گەورە ھەلبەزىنەھى ئاۋ لە نىزىنەھى چەمدە.
 و دالانەكانى، بازارى سەرداپۇشراۋ، پاساژ. قىر: بىدەنگ، سووك و رەحەت/ چوارنالە/
 قەيفە: قەدىفە، پارچەھى مەخمەل/ ناۋى دەنگى مرىشك لە ترسان.
 گوئىكە/ خاۋلى گەرامو و ھەمام. قىروسىا: بە تۈون و تەوھس، بە جەھەنم،
 قۇببە: فېل، ۋەلمدانەھى پىرسىارى تاقىكارى بە دەرەك، ھەرچى ئەبى با بىن.
 لە روۋى كەسىكى تر يان لە روۋى نووسراۋە قىژوھۆر: گىران و ھەرا.
 و كىتب و بە دزى. (تقلب در امتحان). قىسپ: دارىكە بۇ پەرزىن دەچەقتىرى،
 قۇچان: قەبالەھى مال، تابۇ مىك، بنچاخ/ قسپ. باجىكە سالانە لە رەعەت ئەستىرى.
 قۇچخان: ناۋى كەسىكە.

ك

قۇچەقانى: قەلماسك، بەردەقانى، كەلاسىنگ. كارەبا: بەرق.
 قۇرخ: دەست بەسەردا گرتن، پەچىن كىردنى كاشكى: برىا، خۇزگە، خۇزگايى، خۇزى،
 زەوى، بىردان، لاخستن، شاردنەھى پىنداۋىستى خۇزىا، كاشكا، كاشكاي، شەلای.
 بۇ كاتى گران بوون. كافرمان: تىخ و چەقۇ تىزى موو تاشىن/
 قۇرىە: مەلۇ گىاي گورە، باقە گىاي لەسەرىەك گورزان، گوئزان، مووس، گىزان، تىكى موو
 چناۋ/ چادانى سەماۋەر. تاشىن.
 قۇز: قەشەنگ، جوان، لۇكس، ناسك، نەرمونيان، كاگەيى: تىرەبەكى كوردن كە ئابىتىكى تايىبەتبان
 رىك و لەبار، تەپزىن/ چەماۋ، چەمىو، كوور، ھەيە، ئەھلى حەق، گۇران.
 كۆم/ خوارەھەبوو. كچكە: كچكە، چكۆلە، بچووك.
 قۇشمە: بزىو، زىرەك و فېئىباز/ نوكتەباز، كرۇت: جۇرى لە ھەرمى.
 كالتەچى. كرۇسك: ھەرمى كىوبلە، ھەمرۇ كوچىلە.
 قۇشە: شووم، نان و دۇبىر، بىفەرى، نگرىس، كرپۇە: تۇف، باۋبۇران، بادەوھ، باھۇ،
 ناپىرۇز/ پوول، پوولى كەم، فەتالى، فىلس، تىكەلى بەفر و با پىتكەوھ.
 قرووش، شايى. كزن: جۇرىكە لە دانەۋىتلە، وئىرە گايە، گاۋانە.
 قۇلچماخ: قۇلچماغ، قەرەچەناخ، زمان پىس، كۇ: كات، ۋەرزى سال.
 دەم ھەراش (شارلاتان). كسپە: كزەھى گىان، ھەناۋ ھەژىن، خەم و كەسەر.
 قۇلچى: پىاۋى دارۇغە، پۇلىسى ناۋ شار. كسپ: ئىش و كار.
 قۇناخ: مالى زۇر بەمىۋان/ بابۇلەھى منالى كسوك: سەگ.
 ساۋاپتچ/ پووداۋى مېژوو/ يەك رۇژە رى/ كفاخ، كىفاخ: قەتل، شەرى، ھەرا.
 قۇنداخى تەفەنگ. كل: ئەبلەق، ئەسپىن كە خالى رەش و سېپى

پتویه/ سورمه، کله، مادده‌یه که بۆ چاوپرشتن / قوماش‌تیکی ناسک و تاییهت و سپی بۆ خۆ خوار، لار/ گومهز/ دره‌وشانی هه‌ساره، زۆر چه‌رموو/ تینی ناگر/ کوله‌کۆلی گه‌رما/ که‌نار، چه‌سانه‌وه‌دا (پشه‌بند).

دوو له چاوی خه‌لک. کولوکۆ: خه‌م و خه‌فه‌ت/ قوئت و کۆل/ تین و ناوی گه‌رما/ بریتییه له سووتان و له‌ناوچوون.

کلاسیک: وانه‌یی، قوتابخانه‌یی، ئه‌وه‌ی له زانکۆ و قوتابخانه‌کان ده‌خوینری/ شتیاز و به‌ره‌می کۆن، ئه‌وه‌ی له کۆنه‌وه‌ باو بووه و فۆلکۆر له‌سه‌ری دامه‌زراوه.

کلاشه: زیاد له ئه‌ندازه/ خوروو، خورین، ورنایش، خارش، ئالۆش/ تۆلاش، ته‌پاش، ته‌له‌زمه‌ یان باریکه‌ له شتی که‌ به‌هۆی تاشینه‌وه‌ ئی جیا نه‌بیته‌وه.

کۆلۆژن: کلاو‌پۆژنه، پۆچنه، ده‌لاقه، کولانجه، کولاو‌نه‌جه، کوناوه‌ج، کونی سه‌ربان.

کلاوه‌ژنۆ: ئه‌ژنۆ، ئیسکی قول. کلتور، کلدان: جیگای کله‌ی چاوان، سورمه‌دان.

کلکه‌سووتی: ماستا‌وکردن، ریایی‌کردن، په‌پوو.

زمان‌لووسی، پۆلۆتقه‌کردن. کۆش: ساقه‌ گه‌نم.

کۆلۆ: به‌ده‌خت. کۆلۆتانه‌ که‌سی.

کۆلۆتانه‌ که‌سی، شوینی خواپه‌رستی گاوران. کۆت: له کار که‌وتوو به‌هۆی ماندوو‌بوونه‌وه، خۆکۆتانه‌ که‌سی.

کۆتوپر: کۆپر، له‌ناکاو. کۆچک: به‌رد، ته‌وه‌نی.

کۆچه‌له: له گلی تاییه‌ت وه‌کۆو لامشت دروست نه‌کرئ و ئه‌درئ له بنه‌ی دارقه‌زوان بۆ تته‌هانتی جاجکه‌تاله.

کۆپروگال: تاقمیک له لاوانی تازه‌پن‌گه‌یشتوو. کۆره: هیتی، بۆ جه‌خت له پرسیار.

کۆلانه‌جه: ده‌لاقه، پۆچنه، کلاو‌پۆژنه. کۆلله: کوله، مه‌له‌کۆپ، کوسک/ تۆر یان

قوماش‌تیکی ناسک و تاییه‌ت و سپی بۆ خۆ پاراستن له میتش‌ومه‌گه‌ز له کاتی خه‌و و چه‌سانه‌وه‌دا (پشه‌بند).

کولوکۆ: خه‌م و خه‌فه‌ت/ قوئت و کۆل/ تین و ناوی گه‌رما/ بریتییه له سووتان و له‌ناوچوون.

کوله‌بال: فه‌ره‌نجی بِن‌قۆل، په‌سته‌ک، جۆره‌ په‌سه‌کیکه‌ له خوری دروست نه‌کرئ له به‌رگن تاییه‌ته‌ت به‌ ناوچه‌ی هه‌ورامان.

کوله‌بنه: گزگ، کورته‌بالا.

کوله‌ک: شهل، گپ، له پا سه‌قه‌ت.

کوله‌نه‌جه: سوخمه‌ی قۆلدار.

کۆلۆش: کۆلۆش.

کۆلۆل: کۆلۆ، به‌ده‌خت، چاره‌په‌ش، پۆژپه‌ش، به‌خت‌په‌ش، که‌سیک ناوچاوانی نایه‌ینی.

کونارپۆژن: کوناوه‌ج، پۆچنه.

کونه‌په‌پوو: کونه‌پوو، کونده‌به‌پوو، بایه‌قوش، په‌پوو.

کۆو: که‌ی؟ چۆن؟

کۆوتال: پارچه، قوماش، کال، په‌رۆ، شه‌وپه‌ی بازرگانی.

کۆوز: قاز، قاشی مێوه، چینه/ هه‌شارکه‌ی که‌و/ پشت چه‌ماوه.

کۆنخا: که‌بخا، گزیر، سوورباش، زاوت، پیتشکار، که‌ربه‌ده‌ستی خان و ئاغا/ کاربه‌ده‌ستی دئ.

که‌پک: لووتکه، لووکه.

که‌پوو: پیتشه‌ی لووت/ پوو‌کاوله، چه‌مۆله، که‌شکه، گژکه، قه‌پوو/ ددانی پیتشین/ پیری و بِن‌ددانی.

که‌پۆ: لووت، که‌پوو.

که‌حیل: ئه‌سپی په‌سه‌ن، ئه‌سپی نه‌جیب.

که‌رانباوگاو: جینتۆکه‌ له‌به‌ین خه‌لکا.

که‌رتک: دو نیوه، له‌ت کراو.

كەرسەك: خەرسەك، كۆسپايى، گىلمت، مالۆچكە.
 كەستەك، كۆۆ، كۆلۆ خاك، تۆپلاخ.
 كەرەك: فەرەنجى بىن قۆلى درىژ تا ئەژنۆ، نەخشە، قەرارومە دار.
 كەپەنەك.
 كەژ: كىتو.
 كەفرە: تاشە بەرد.
 كەفرە كون: كونە بەرد.
 كەفلەمە: دەوا و دەرمانىكى خۇراكى.
 كەلە پوور: مىرات، ئەوەى لە مردوو جىن ئەمىن، تالىح، بەلآ، تەنگوچەلەمە، نەھامەت، نەگبەتى، جامەنە، هەشتە / كەلوپەلى ناو مال، پىتاك، كەلەمە.
 كۆلەوہ: چلۆسك، كۆلەوہژ، دارى كە خۆلى شاباشى زەماوەند.
 تەنوورى پىتاك دەدەن و كولىرەى پى كەلەگەت: بالابەرز، باھۆدار، زەلام.
 سۈور دەكەنەو، بزۈوت.
 كۆم: كوناى قىنگ، كونگ / تۆپەل، كۆماى، پىنشاخان، جىگايەكى سەر گىراو بەدەم دەركاى حەوشەوہ.
 كۆماى ساقەتە گەنم، كۆماى خۆل و بەرد كەلەمۆست: پەنچە گەورە.
 كۆمپىالە: سەنەد، بەلئىن نامە، بەلگە نامە بەكى نووسراو كە بەھۆيەوہ خىتلە كانى كورد.
 كەلۆس: كۆلۆس، دەم كون، كەلۆس، ئەوەى كە دىانى پىتەوہى نەمابى.
 كىرد: چەقۆى گەورە.
 كىلان: كالان، زىخا، بەرگى شمشىر و كىتو قاف: چىايەكى خەيالى.
 كەندەلان: قوولكە، چال، لىوارى قوولكەى زۆر فراوان.
 كەنوو: كەنۆلە، كەندۆلە، جىگايە ھەنگرتى خەلە و ئارد.
 كەنيسە: شوپنى خواپەرستى جوولەكە.
 كەول: پىستى حەيوان، چەرم.
 كەوي: كەوا.
 كەويىل: كاسەو كەويىل / كۆخ، خانووى چكۆلە، گاشە: گەورە، گاشە بەرد، بەردى زل، گابەرد.
 گال: ھەرزىن، جۆرىكە لە ھەرزىن، ھەرزىنە تالە، يانەكلە، كۆلىت، كىل / ئەشكەوت، كۆلىتە، كەپر،

گ

گابار: ئەشكەوت، ئەشكەفت، كاف، كاو، مەپە، زاخە، غار، ھلۆل و پەھۆل لە كىودا، كەلۆەز، زاخۆر.
 گازن: گازندە، لۆمە، سەر كۆنەى دۆستانە، كەيى، شكات، سكالآ، پارانەوہ.
 گاشە: گەورە، گاشە بەرد، بەردى زل، گابەرد.
 گال: ھەرزىن، جۆرىكە لە ھەرزىن، ھەرزىنە تالە،

گالۆك: تېلا، كوتهك، گۆچان، ته‌ياخ، ليس، گف: به‌نی پيسراو.
 گۆپال، گورز، چۆماخ، دارده‌ستی گوره و گفه: گفه، هه‌په‌شه، گوره‌شه، گه‌ف، تاپال.
 نه‌ستور و سه‌ر خپ. گلاراو: منالی بزۆزی نازارده‌ر، ماخوليا،
 گالۆك: گۆچان، چيو، دارده‌س، داری ليخوپيني بئ‌قه‌راری، نۆقره‌نه‌گرتن، نه‌سپه‌ك، نه‌خۆشينی
 نازه‌ل، سه‌وله‌جان، كه‌واز، دارده‌ستی چه‌ماوه، كه‌ مرۆف تووشی خه‌يالاتی پړوپووج نه‌بئ
 گواز. و بری‌ جاريش به‌ هه‌موو شتی په‌شبين و
 گاوآن: گايه‌ل له‌وه‌رین، شوانی گاكه‌ل، كا بئ‌متمانه‌یه و هه‌ندی جاريش خۆی ده‌كوژی،
 چه‌رین، گادیر، شوانو گاو، شوانه. هه‌ست به‌ چيژ و خۆشی نه‌کردن، وړینه‌کردن.
 گاور: مه‌سیحی، فه‌له. گلمت، گلمتک: کۆ.
 گچکه: بچووك، گولانه. كلتر: تلیز، گل، خل (غلطان) / کۆ.
 گرت سۆله: گرمۆله. گوجيله: تووتکه‌سه‌گ، تووته‌له، به‌چکه‌سه‌گ،
 گرتك: تيكه‌ گۆشت. تووتك.
 گپکه: كاله‌ك، زرکه‌ ده‌یمی. گوپ: تین، بلیتسه، كلبه‌ / چالاکي / گرمه‌گرم،
 گپگپ: دیسان، په‌له / جاروبار، تاوتاو، گاگا / شریخه، ده‌نگی زل / هه‌په‌شه، گوره‌شه / توانا،
 جوړی باقله / گری ناگر له‌سه‌ریه‌ك، گپه‌گپ. هیز، تاقت، وزه‌ جه‌سته‌یی.
 گرمه‌ژنه: زیپکه‌ی چكۆله له‌به‌ر خۆبردن. گورین: سه‌ربرین، پیتست كه‌ندن.
 گرمۆله: خرت كرده‌وه. گوله: بچووك، كه‌م بالآ.
 گرنگ: پربایه‌خ. گووژالک: كاله‌كه‌ مارانه، زرکه‌تال، (هندوانه
 گروو: ده‌ره‌تانی پیتستی هه‌یوان له‌ ملیه‌وه، ابوجه‌ل).
 كه‌ولكردن / لاشه‌ی هه‌یوانی سه‌رپراو. گوتسوانه، گويسه‌بانه: پاسار / كه‌لکه‌پاسار.
 گروونی: جوړیکه له‌ قوماش. گوئ‌قولاخ: له‌سه‌ر هه‌ست، شه‌ویر، هاگا‌ذار.
 گپه‌كه: پیکه‌نین. گوئل: لویچ، گوئله، پړ به‌ له‌پی ده‌ست،
 گره‌و: بارمه‌ / مه‌رج، شه‌رت، گرو. لاگوئل، لالوئچ، لامشت / گویره‌كه.
 گز: گزی، گه‌ر، فیئل. گوئ‌ئاگردان: پالی ته‌نوور و قورسی و کووره،
 گزگل: بسته‌ بالآ، كورتيله، بابه‌عه‌مره، باواقۆرت، دانیشتن به‌ ده‌وری گه‌رما له‌ زستاناندا.
 خپیلانه، كورته‌بالآ، به‌رئکی دارمازووه. گه‌ر: گزی، گز.
 گژن: مووی تيك‌هالاو، موو گرژ و لوول، گه‌زۆ: شه‌كروۆكه، گه‌ز، گه‌زوله، شیرینۆكه،
 شه‌رزه، پړچی ژاكاو، گژنه‌سه‌ره، قژی ئالۆزاو / هه‌نئ، ئاونگی شیرین كه‌ له‌ دارمازوو نه‌نیشئ.
 چاكاو، سیس، چرچ، ترنجاو، په‌ریشان. گه‌نده‌ل: کاری ناشایست / گومپایی.
 گسك: گزی، گه‌سك، كه‌ره‌سته‌ی پامانیسی گه‌نه‌كه‌وله: گه‌نئ، كه‌وگی قه‌وی، جوړیکه
 خاكوخۆل و شه‌خه‌ل. له‌ گه‌نه كه‌ به‌ مالاته‌وه ده‌نووسئ.
 گه‌فت: قه‌ول. گۆبه‌ن: رسته‌ی گۆی خشل، كیشه و نازاوه،

ئاژاولى، قەومان، كەتن، بشتۆه / كۆبۈنەوہ
بۆ بەزم و شادى،

گۆبەند: گۆبەن، گۆفەند، خۆشى و شادمانى
زۆر، زەماوہند.

ل

«لاأقرأ»: ناخوئىتم.

لاپال: قەدىپالى كىو، ھەوراز، گەوہ، قەدىيارە،
بەرور، كاشيان / تەنىشت، پالوو، پەنا، بن پال،
لاپال.

لارەسەنگ: لاخوار، لالەنگ، سەنگەلا، بارى
خوار، تاسەنگ.

لاگىرە: تۆق، خىشلىكى ژنانەيە لەسەر ھەورى
و ھەگال دەبەسىرىت يان قىزى پى راگىر
دەكرىت، بانپووشىن.

لالۇپال: بىدەنگ و بى سەروزمان.
لپاد: نەوگ، نەمە، بەرگن، بەرگنى پەستواو،
كولاف، نەوو.

لپادە: فەرەنجى، كۆلەبال.

لرخ: خرخرەي سىنگ، لرخە، ھارپەوسىنەي.
لرفە: دەنگى لافاوى بەتەوژم، لووشە/
دەنگى گپەي تەنور / قووت دان، ھەللووشان.
لغاو: لەغاو، جەلەو، لەغام، نامرازىكى ئاسىنە
نەخرىتە دەمى ولاغى سوارىيەوہ، دەستەجەلەو.
لمۇز، لمووز: پۆزە، دەم و كەپووزى ھەيوان،
قەپۆز.

لووتوپووت: بۆلەبۆل، پرمە، خوتە.
لووشكە: لەقە، جووتە / پرمە و بۆلەي
ئاژەلى يەكسىم بۆ ئالىك و ئالف.

لوئىچ: لالونچ، گوتل.
لەپەساوہ: برويش بە نەخۆشەر.

لەتك: لەت، پارچە، نيوہ.
لەتكە: ميوہى قاش كراو و وشك كراو لەبەر
ھەتاو بۆ زستان.

لەچك: سەرپۆش، ھەگال.

گۆپال: كۆچان / تىلا.

گۆتال، گۆتەل: مالات، پاتال، دەولەت، چوارىن،
كاوگۆل، ئاژال، ئاژەلى دەستەمۆى ئالفخۆر.

گۆخل: شارەزا لە كارى مەرەزەدا، وەرەز،
چەلتووك چىن. (خبرە در شالىكارى).

گۆرەويلە: گۆرەواچن، گۆرەوى چنە، دووگەرپىس.
گۆفار: مەجەلە، رۆژنامە.

گۆگرد: شقارتە، شەمچە، ئىشقارتى، كرمىت،
كانزايەكى زەرەدە زوو ئاگر دەگرى، شخاتە.

گۆلك: گوپرەكە، گوتلك، گۆرەكە، گور،
بەچكەي مانگا.

گۆلەگۆل: ئارام و بەسەبر رۆيشتن، ھىتورھىتور،
قۆلەقۆل، نەرمەنەرم، لەنگارلەنگار.

گىتى: جىھان، تەواوى زەمان و ئەوہى تىيدايە.
گىز: گويز، وەزى.

گىسك: بىچووى بزىن لە پىنچ مانگە تا يەك
سال، توشتىر، كار، كارژەلە، بزلە، ساوالە.

گىف: لەبەردەست و شىاوى كەلك وەرگرتن /
لە ھەويئىدا بوون / ئامادە، تەيار، سازكراو.

گىوہ: كالە، كالاش، جورىكە لە كلاش، كلاشى
بن چەرم / نۆرە، نۆبە، سەرە، نۆگە، گۆفى،
كەشە.

گىتكە: وردە ھەرزىن / كولپرەي ھەرزىن /
بەرگشپ، رووت و نەدار.

گىرەوسار: ھەوسارى گوپرەكە.
گىزەر: ھەويچ.

لنده هۆپ: زه به لاج. فرۆشتن.
 لهۆن: به شیکه له هه ورامان. مامۆتک: زۆر زانا و عاقل و ژیر.
 لۆ: بۆ؟ مان: مانگ/مانه وه، نه چوون/نه مردن/
 لۆقه ننه، لۆقه نته: لۆقه نه، چیشته خانه ی گران، په لپ، گرو، (اعتصاب).
 رستووران. ماوت: ما هووت، جوړه قوماشیکه.
 لۆکه لۆک: لۆقه لۆق، لۆقه، قۆرته، گورگه لۆقی، مایه سیری: جوړه نه خو شینیکه مروف له
 قۆتره. ریکای کۆمه وه تووشی نه بئ.
 لیوانلیتو: پر، که له پرژ. مجهور: مجبور، خزمه تکاری مزگه وت، خاذه م.
 مچه: موسته فا.

م

ما: بۆ؟ بۆچ؟ مراز: نیازی دئ، مراد، خواست، ئاوات، چه ز.
 ماخۆلان: خولخوله، نه خووشی سه ر له رزین. مرخ: هه وه س، خه یالی ته ماحکارانه، ئاره زوو،
 ماره به جاش: که سئ ژنه که ی سئ ته لاقه ی. چه ز، ته بیعته / ته ماح / توانایی، لیته اتووی،
 که وتبئ، بیه وی دوو باره ماره ی بپرته وه. ژیهاتی، له باربوون / پرخه، دهنگ هاتن له
 بۆ خووی، دوا ی تییه پرکردنی ماوه ی شه رعی سنگه وه، لرخه.
 (عیدده) شوو نه کا به که سئ کی تر، پاشان مرقه: مرقاندن، دهنگی گه روو به ده می
 نه میش دوا ی چوونه لای ته لاقی نه داته و قووچاو / به تاسه وه مژینی مه مکی دایک.
 پاش ته واو بوونی عیدده، شووه پیشووه که ی مز: مزه، کرئ، چه قده ست / ترش و شیرین /
 نه توانئ ماره ی بپرته وه، به مکاره نه لین به چکه ئاسک / گووشین.
 ماره به جاش. مزراح: مازرۆج، خولخوله، ماخۆلان.
 ماستاو کردن: کلکه سووتئ. مزه رته: به لآ، چورتم، به سه رهاتی ناخۆش،
 ماش: جوړیکه له دانه ویکه له تیره ی نيسک. ته گه ره، فه ته رات.
 ماشو برنج: بریتییه له تیکه لیبوونی مووی مست: مشت، نه دنازه ی دوو لالوچ، له پ،
 رهش و سه ی له سه ر و ریشدا. به ری ده ست.
 مافوور: قالی، رایه خی به ته ون ته نراوی مسکین: هه ژار، ره عیه ت.
 پرزه دار، فه رش. مسگر: مزگر، وه ستای سه ی کردنه وه ی
 مافه ته: مافه تا، دهره، په تا، دهردی گیرۆ / قاپ و قاچاخی مسین.
 پیای خراب و به ئازار. مشتوو: ده سه ی خه نچه ر و کیرد.
 مالووم: مالوم، پیای ئایینی جووله که / مشکى: رهش / ره شتی، شه ده، (دستار).
 مه علووم، زانراو. ملبیچی: مله جوړی، گوئ نه دان.
 مالۆس: خووک، به رازی مئ. ملهووی: شه لات، که له گا، چه که م بۆر، زۆردار،
 مامله: مامله، سه ودا، ئالوویر، کرین و سه رکیش / جوړیکه له بالنده.

- منارە: جىڭگاي بانگدان. مەگەر: مەگىر، تمەز.
 منجى: چەنەباز، چەقاوھسوو. مەنگ: ناۋى مەنگ، ۋەستاو.
 مورىد: شۈيىنكەتوۋى پىرى تەرىقەت/ مەنگوپ: خىلىكى كوردى ناۋجەى موكرىانە.
 تۆبەكار لەسەر دەستى شىخ. مەۋبەق: بەشى ژوور و خوارى كانتۆر، تەبەق،
 موزاھەرە (مظاھەرە): خۆپىشاندان. ناشپەزخانە.
 موستەئىد (مُستَعِد): ئەو فەقتىيەى بالاخوئىنە مەھانە: بەھانە، بيانو.
 و سوختە لە ژىر دەستىايە. مۆبىل: موبل، جىڭگاي دانىشتن.
 موعجىزە: كارى سەرسام ھىنەرى پىچەوانەى مۆزىقار: موزىقاژەن.
 عادەت، نااسايى، لە رادەبەدەر، سەرتاسا. مۆم: شەمع.
 مووسلدان: مىزئدان، (مئانە). ميفەرك: تەبەرك.
 مووشەدەمە: دەمەى ئاستىگەر. مىكائىل: فرىشتە پايەبەرزەكانى خوا،
 مووشىن: مازوولىن، كەلايىن، ھەلماتىن. مەعموورى رىزقورۇزى و باۋباران.
 مەتالىك: پارەى ھەرە ورد و بچكۆلەى مېخەلەمە: ھىلكەۋرۇن.
 دەورانى عوسمانى. مېزەر: جامانە، پەشتى، كىش.
 مەتبەخ (مَطْبَخ): چىشتخانە. مىكوتە: نەخۇشىنىتكە ئەبىتتە ھۆى زىيكە
 مەتەل: لەگەز، لىچار (چىستان). دەردانى پىست بە زۆرى لە منالاند، ئاولە،
 مەجە: «مجىد». دانكە، سوورپچە.
 مەجەلە (مَجَلَة): گۆفار. مىگەل: رانى بزىن و پەز، گەلە.
 مەجىدى: بوۋلىكى زەمانى عوسمانى.
 مەھنەك: جۆرىكە لە ماين.
 مەخمەرە: جامانە.
 مەرزە: گىايەكى گەلوردى بۇنخۇشى كونستانى
 و خۆماليىيە/ ناوہ بۇ ژئان. ن
 مەرنەمووكە: فرىشتەى پرسارى ناو گۆر. ناچسنى: بەدچسنى، بەدقەپ، نائەسل، ناپەسەن،
 مەروئى: ھەرمى، مروئى. نانەجىب، دلپىس، بەدخوا.
 مەرە: گرفتارى. نارى عەلى: زەحمەت و ماندوو بوونى زۆر.
 مەزبەتە: داۋاكارى نووسراۋە و ئىمزاكراۋ. ناقتۇلا: نابار.
 مەزەۋ: مەزەھب، مەسەۋ. ناساجى: كولىچە، كولوۋچە، جۆرە كولىزەپەكە
 لەناو رۇن درووست ئەكرى.
 مەعجۋون (مَعْجُون): تىكەلكراۋى چەند جۆرە ناۋە: دەفرىكى گەورەى گل كىشانە بۇ سەر
 خۇراك يان ھەر شتى تر بۇ دەرمان و خواردنەۋە. بان.
 مەكات: پووشانە، سەرئانەى ئازەل. نېئاش: عىفرىت، جنۆكە، دىۋ.
 مەكوو: مەكۆى رىستن. نفوورات: بەدقەپ، زىانبار/ سەپروسەمەر.
 نوردوو: نۆردوو، دەستە نائىكى پىكەۋە. نقوم: چوونە ژىر ئاۋ، خنىكان.

پتېچراو، مووچه نان. نېشاره بۆ شتن.
 نووزه: دهنګی گريان و هاواری له‌سه‌رخۆ. والی: حاکمی ولّات.
 نوټرده: دوورینی لیتواری لیباس و کراس و وانیک: واک، نهو شته‌ی که ناوی نابری، هین/ کاورا، فیسار، فلان.
 نوټن: نما، دیمه‌ن، شانندان/ که‌لوپه‌لی خه‌و، وته‌با: فتق، ماسینی هیلکه‌گون.
 پیخه‌ف، جیبوان/ تازه/ گوټره‌که‌ی سی‌ساله. وچاخ: ناگردان، نه‌جیب، رېټباز.
 نه‌خۆشه‌ر: له‌تکه، له‌په. ور: گنج، سه‌سام.
 نه‌ر: گوښه، سووچ، قوژبن/ لا، پال. ورت: پیچه‌وانه‌ی درشت، قسه‌به‌هیتواشی،
 نه‌رمه‌غار: غاری له‌سه‌رخۆ، پیچه‌وانه‌ی ویرد، چپه، ورته.
 چوارناله. ورووکان: ده‌وره‌دان له‌هه‌موو لایه‌که‌وه،
 نه‌قیزه: داری لیتخوپرینی ولّاخ. نابلۆقه، که‌مارۆ.
 نه‌که‌رۆز: زۆر سارد/ ناوی کوتستانیکی وزه: هیز، قه‌وه، نیروو.
 کورده‌وارییه. وسل (غسل): شوټرین، شوټرینی لاشه‌له‌به‌ر
 نه‌وازش: لاوانه‌وه، دل‌دانه‌وه، لاوانی، دل‌خۆشی له‌شپیسى.
 دانه‌وه، دل‌نه‌وایی. ولّ: نان، نانه‌ورده، نانه‌ره‌قه/ کون.
 نه‌وم: ته‌به‌قه. وو: بوو.
 نوّما: جوانووی ولّاخ، جوانوو نه‌سپى دوو‌ساله. وه‌چاخ: وچاخ، وه‌چاغ، کووره‌ی نه‌وتى،
 نیخه‌نیخ: هانکه‌هانک، مشه‌مش، نرکه‌نرک/ کوانوو، ناگردان، نارگا، ناته‌شگا، دیزپا،
 حیلە‌ی نه‌سپ/ مرخه‌مرخی قورگ. ره‌سەن، نه‌سل‌زاده/ خانه‌دانی به‌میوان.
 نیسکینه‌به‌نوک: جوړیکه‌له‌چیتسه‌کانی وه‌چه: وه‌چ، بېچوو/ لک و لقی دار/ نه‌وه و
 کورده‌واری. نه‌تیجه/ قازانچ و به‌ره.
 نیشاسته: گووشراوه‌ی نارد‌به‌هارووی له‌ وهرد: زیاتر له‌جاری زه‌وی کیلان/ ژرپروژووړکردنی
 ناوکرای پالتوراو که‌وشک ده‌بیتته‌وه، نشاسته. زه‌وی/ دوویات‌کردنه‌وه‌ی هه‌ر نیشتن.
 نیرگه‌له: قلیانی ناوی. وهرز، وه‌رس: قه‌لس، وه‌پرز، عاجز، بې‌تاقه‌ت.
 نیرموک: نیرموک، نیره‌موک: دووزایه‌ند، وهرزیز: جووتیار.
 نیرومتریال دوو‌جنسه، (خُنثی). وه‌سواس: حه‌مه‌ل، وازواز، پارا، تاوتاو، دووشک،
 نیتل: شو‌له‌ی ناگر. هه‌رده‌م له‌سه‌ر خه‌یالتن، جوړه‌نه‌خۆشینتکی
 ده‌روونییه/ قیزه‌ون، به‌قیزوبیز له‌خواردندا. وه‌عز: نامۆزگاری.
 واز: مه‌یل، ناره‌زوو. وه‌لاش: ناوی گوندیکه‌له‌باشووری کوردستان.
 واق: قووه‌ت، بیر و هوښ، میتشک. ویرد: دوعا، ورت.
 واک: ماسی‌گره، واق‌واق/ شت، وانیک، ویزه: په‌لاماری په‌نامه‌کی بۆ بردن، لیدان.

ھ

ھات: تالغ.
ھالۋەھوئال: خەبەر، دەنگوباس.
ھاموشۇ: ھاتوچۇ، ئاموشۇ، ھاتوچۇ، ھاتوچوو،
ھاموشۇ، ديدارى دۆستانە.
ھەرۋژم: ھىرش، پەلامار، ھەلمەت، دەستدرىژى.
ھورگ: ورگ.
ھومە: خوم، كووپ، دەفرى كە لە سوالەت
دروست كرابىن.
ھەپروون: ورد و خاش، لەتوكوت.
ھەتيو: ئەو منالەى باوكى نەماوہ.
ھەراش: لە كاتى گەشە كرددنا.
ھەرامە: ئەو شتە، ئەوہ، ئانە.
ھەراوھوريا: ھەراوژەنا، جەنجال، گالە گال،
چەقەھوگورہ، قېرەھوھەرا، قاوہقاو.
ھەرزى: دانەوتىلەكى سوورى زۇر وردە لە
كاتى خۆيدا كراوہ بە نان بۇ بژىوى، ئىستە
زۇرتتار خواردىنى مامر و مەل و پەلەوہرە.
ھەرمين: رەواج.
ھەرە: مشار.
ھەرپۇ: بچۇ، ھەر رۇ، ھەر رۇژ.

ى

ھەزاربېشە: سىندووقتىكى دارىن چىن چىنە
و زۇر شتى تىئەخرى/ كەسى كە سەرى لە
زۇر كار دەرئەچىن.
ھەزىيە: ھەزىن، گىايەكى بۇنخۇشى كوستانى
و خۇماليىە.
ھەسان: بەردەسان، بەردىكە بۇ ساوين و
تىژكردنەھى تىخ و چەقۇ و كافرمان.
ھەستوون: كۆلەكە.
ھەسونىس: ھەست و نىست.
ھەلاچ: پەرەكەر، كەفانژەن، كەسى كە لۆكە

ھەلبۇتقان: بە گورجوگۆلى جوولان/
بەرزبونەوہ و داكەوتىنى لەدواى يەك بە
پەلە، ھەلخستەنەوہ.
ھەلمات: كەلا، تىلە.
ھەلوا: ھەلوا، چىشتى ئارد و دۇشاو و رۇن.
ھەلەنگان: گلىان، پا ھەلگەوتن، ھوردارىاى.
ھەمەوہن: ناوى عەشیرەتېكى كوردن.
ھەنووكە: ھەر ئىستا.
ھەنى: شووتى، شامى.
ھەيدى: ھەيدى، برۇ لاچۇ.
ھۆبە: ئۆبە، جىگەى كۆمەلە چادر پىتەكەوہ،
دەوار.
ھۆدە: ژوور، ئۆدە، وەتاغ، دىو، وەتاق.
ھۆرى: ھۆرى بەھەشت.
ھۆقە: فىل، تەلەكە/ دەنگى گامىش، ھۆق/
وہقە، سەنكىكە بۇ شت كىشان.
ھۆگر: خوو گرتوو.
ھۆنەھۆنە: فرمىسك رزاندىن، گرىانى لەسەرخۇ.
ھىزە: خىگە، شووتى رۇن و دۇشاو كە لە
پىست دروست ئەكرى.

ياپراخ: دۆلمە.
يىخ: سەھۆل.
يورتمە: ھىلكە، رەوتى نىوہغارى ئەسپ و
مايىن.
يوسر: تەزىبىحى يوسر.
يەخنى: ئاوكۆشت.
يەد (يَد): دەست.
يەنموور: كىسە پوول.